

SİLAHLI ÖRGÜTLENME SUÇU (TCK m.314)

*The Crime of Armed Organization
(TPC Art. 314)*

Tülay KİTAPÇIOĞLU YÜKSEL*

ÖZ

Bu çalışmada, TCK m.314’de yer alan “silahlı örgüt” suçu incelenmiştir. Bu hüküm kapsamında, TCK’nın “Millete ve Devlete karşı Suçlar ve Son Hükümler” başlıklı dördüncü kısmının “Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar” başlıklı dördüncü ve “Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar” başlıklı beşinci bölümde yer alan suçları işlemek amacıyla silahlı örgüt kurulması ve yönetilmesi, bağımsız bir suç olarak ihdas edilmiştir. Silahlı örgütlenme suçu, özel bir örgütlenme suçu örneğidir. Bu çalışma ile örgütlü suçluluğun özel bir şekli olan silahlı örgütlenme suçunun, genel örgütlenme suçundan ve diğer benzer suçlardan ayırt edilmesini sağlayan özelliklerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Genel hüküm niteliğinde olan TCK m.220’ye ilişkin olarak pek çok çalışma olmasına rağmen, özel hüküm niteliğindeki TCK m.314’de yer alan “silahlı örgütlenme suçu”na ilişkin yeteri kadar monografik bir çalışma bulunmamaktadır. Bu husus ise, bu konuda literatüre katkı sağlamanın önemini ortaya koymaktadır. Silahlı örgütlenme suçu bakımından, silahın anlam ve kapsamının belirlenmesi de oldukça önemlidir. Bu bağlamda, bu suç kapsamına giren silaha dair önerdiğimiz ölçütler ele alınacaktır. TCK m.314’te yer alan “silahlı örgüt suçu”, Türk doktrininde yer alan görüşler ve mahkeme kararları göz önüne alınarak suç inceleme yöntemine göre incelenmiş ve tartışmalı, problemlili konular tespit edilerek görüşlerimize ve çözüm önerilerimize verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Silahlı örgütlenme suçu, suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu, örgütlü suç, terör örgütü, terör.

Makalenin Geliş Tarihi: 12.05.2022, **Makalenin Kabul Tarihi:** 20.12.2022.

* Dr. Öğr. Üyesi, Kırklareli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı, E-posta: tulaykitapcioglu@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-6631-1109.

ABSTRACT

In this study, the crime of “armed organization” in TPC art. 314 has been examined. Within the scope of this provision, the establishment of an armed organization and its administration in order to commit the crimes that are stated in the fourth section of TPC which is “Crimes Against the Nation & the State and Final Provisions” subtitled as “Crimes Against the Security of the State” in the fourth part and “Crimes Against the Constitutional Order and its Functioning” in the fifth part was formed as an independent crime. In this study, it is aimed to determine the features that distinguish the armed organization crime, which is a special form of organized crime, from general organizing crime and other similar crimes. Although there are many studies on TPC art. 220, which is a general provision, there is not enough monographic study on the “armed organization crime” in TPC art. 314, which is a special provision. The “armed organization crime” in TPC art.314 has been examined according to method of criminal examination, taking into account the opinions in the Turkish doctrine and court decisions, and controversial and problematic issues have been identified and given to our opinions and solution proposals.

Keywords: The crime of armed organization, the crime of establishing organizations for the purpose of committing crimes, organized crime, terror organization, terror.

GİRİŞ

Suç işlemek amacıyla örgütlenme suçu, 5237 sayılı TCK m.220’de düzenlenmiştir. Bu hüküm, herhangi bir suçu işlemek amacıyla kurulan tüm örgütleri kapsayıcı nitelikte olduğundan genel bir normdur. Sadece belirli suçları işlemek amacıyla kurulan örgütler bakımından, TCK m.314 hükmü, özel bir önemi haizdir. Çünkü bu madde kapsamında, TCK m.302-313 arasında düzenlenen suçları işlemek amacıyla silahlı örgüt kurulması ve yönetilmesi, bağımsız bir suç olarak ihdas edilmiştir.

Silahlı örgütlenme suçu, TCK’nın “Özel Hükümler” başlığı altında ikinci kitap dördüncü kısım beşinci bölümünde 314.maddede düzenlenmiştir. Bu hükme göre;

“(1) Bu kısmın dördüncü ve beşinci bölümlerinde yer alan suçları işlemek amacıyla, silahlı örgüt kuran veya yöneten kişi, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Birinci fıkrada tanımlanan örgüte üye olanlara, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.

(3) Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler, bu suç açısından aynen uygulanır.”

Maddenin birinci fıkrasında, belirli suçları işlemek amacıyla silahlı örgüt kurulması ve yönetilmesi, bağımsız bir suç olarak ihdas edilmiştir. Maddenin ikinci fıkrasında, silahlı örgüte üye olma fiili, suç olarak ihdas edilmiştir. Maddenin üçüncü fıkrasında, TCK m.220’de yer alan suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin hükümlerin bu suç bakımından da uygulanacağı düzenlenmiştir.

Bu çalışmada, TCK m.314’te yer alan “silahlı örgüt suçu”, Türk doktrininde yer alan görüşler ve mahkeme kararları göz önüne alınarak incelenecek ve tartışılmalı, problemleri konulara, görüşlerimize ve çözüm önerilerimize yer verilecektir.

I. KAVRAMLAR, SUÇ İLE KORUNAN HUKUKİ DEĞER VE BU SUÇUN TCK M.220’DEN AYRILAN ÖZELLİKLERİ

A. Kavramlar

Silahlı örgütlenme suçu, bir örgütün varlığını gerektirdiğinden dolayı örgüt kavramı üzerinde durulmasında fayda bulunmaktadır. TCK’da örgüt kavramı tanımlanmamıştır.

Örgüt sözlükte, “ortak bir amacı veya işi gerçekleştirmek için bir araya gelmiş kurumların veya kişilerin oluşturduğu birlik, teşekkül, teşkilat” olarak tanımlanmaktadır¹. Örgütlü suçluluk kapsamında, suç işlemek için örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak yahut örgüt faaliyeti çerçevesinde suç işlemekten bahsedilebilir². Doktrinde örgüt, belli bir organizasyon dahilinde, bireysel iradede üstün ortak bir iradeye dayalı olarak kurulan, kanunun suç saydığı fiilleri işleme amacı ile bir araya gelen, hiyerarşik bir yapı dahilinde en az üç kişi tarafından oluşturulan suç birliği olarak tanımlanmaktadır³. Suç örgütü, suç işlemek amacıyla kişilerin oluşturduğu birlik olarak ifade edilmektedir⁴. Doktrinde suç örgütünün unsurları, birden

¹ <https://sozluk.gov.tr/> , E.T.:10.07.2021.

² İzzet Özgenç, *Suç Örgütleri* (Ankara:Seçkin Yayıncılık, 2019), 12. Bası, s.13.

³ A. Caner Yenidünya ve Zafer İçer, *Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma* (TCK m.220, 221) (İstanbul:Digesta Yayınevi, 2014), s.6.

⁴ Osman Yaşar, Hasan Tahsin Gökcan ve Mustafa Artuç, *Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu* (Ankara:Adalet Yayınevi, 2010), Cilt VI, s.8536.

fazla kişinin bir araya gelmesi, bu kişilerin belli bir amaç ve organizasyon yapısı içinde ve belli ya da belirsiz bir süre için bir araya gelmeleri ve birden fazla suç işlemek amacıyla oluşturulmaları olarak ifade edilmektedir⁵. Kurulan bir örgütün suç teşkil edebilmesi için TCK m.220/1’de ifade edildiği üzere, örgütün yapısı, sahip olduğu üye sayısı ve araç gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması gereklidir. Ayrıca örgütün süreklilik arz etmesi önemlidir. Yargıtay tarafından verilen kararlarda da, örgütü basit bir birleşmeden ayıran unsurun devamlılık ve süreklilik olduğu ifade edilmiştir⁶.

Örgüt mensubu kavramı, TCK m.6/j’de, “bir suç örgütünü kuran, yöneten, örgüte katılan veya örgüt adına diğerleriyle birlikte veya tek başına suç işleyen kişi” olarak tanımlanmaktadır. “Örgüt mensubu suçlu” kavramının hukuki neticeleri önemlidir. Bu tanımın TCK m.58 başta olmak üzere m.220 ve m.314 açısından da önemi bulunmaktadır. Genel hüküm olması dolayısıyla da, özel ceza kanunları ve ceza hükmü içeren diğer kanunlar hakkında uygulanabilmesi yönüyle de önemlidir⁷. TCK m.58/9’a göre, mükerrirlere özgü infaz rejimi ve cezanın infazından sonra uygulanan denetimli serbestlik tedbiri, “örgüt mensubu suçlu” hakkında da uygulanır. Bu hüküm, örgüt mensubu olmanın hukuki neticesi olarak uygulanan infaza yönelik bir düzenleme niteliğini haizdir⁸.

Bu çalışmada silahlı örgütlenme kavramı, suç örgütü kapsamında yer alan tüm suçları kapsayıcı nitelikte olması dolayısıyla tercih edilmiştir.

B. Korunan Hukuki Değer

⁵ Erkan Sarıtaş, “Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku’nda Organize Suçlara İlişkin Düzenlemeler”, *Avrupa Birliği’ne Uyum Sürecinde Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku*, I. Kitap, Proje Yöneticisi: Fatih Selami Mahmutoglu, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2011, s.121-201, s.127-128. Bir başka görüşe göre de örgüt kavramının unsurları doktrinde, sürekli bir biçimde, sayısı belirsiz suçu işlemek amacıyla birliktelik oluşturulması, hiyerarşik yapının bulunması, örgüt yapısının amaçlanan suçları işlemeye elverişli olması ve üye sayısının en az üç kişi olması olarak ifade edilmektedir (Yenidünya/İçer, a.g.e., s.13-33).

⁶ Yargıtay CGK., 13.04.1987 tarih ve 8-42/211 K. sayılı karar (Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8537); Yargıtay CGK., 11.11.2021 tarih ve 2020/61 E., 2021/546 K. sayılı karar (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T.: 02.08.2022).

⁷ Sarıtaş, “Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku’nda Organize Suçlara İlişkin Düzenlemeler”, s.142.

⁸ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.135.

Silahlı örgütlenme suçu ile korunması amaçlanan hukuki değerler, doktrinde bir görüşe göre, devletin ülkesinin ve ulusunun bütünlüğü ve egemenliği ile Anayasal düzenin ve kişi güvenliğinin korunmasıdır⁹. Doktrinde bir başka görüşe göre, silahlı örgütlenme suçu ile korunan tek bir hukuki değer bulunmamaktadır. Çünkü bu suç, TCK m.302-313 arasında düzenlenen tüm suçları işlemek amacıyla örgüt kurulmasına ilişkin olduğundan bu suçların koruduğu hukuki değerler de nazara alınmalıdır. Bu kapsamda, devletin güvenliği ile Anayasal düzenin varlığı ve sürdürülmesine, toplumsal barış ve güvenin korunmasına ilişkin hukuki değerlerin korunmasının amaçlandığı ifade edilmelidir¹⁰.

Düşüncemize göre, bu suç ile devletin güvenliği ile anayasal düzenin ve bu düzenin işleyişinin korunması ve ayrıca kamu güvenliği ve barışın korunması amaçlanmaktadır. TCK m.220 gerekçesinde suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu ile korunan hukuki değerlerin kamu güvenliği ve barış olduğu ifade edilmiştir. Kamu güvenliği ve barışın bozulması, bireyin güvenli yaşama hakkını zedelediğinden bu düzenlemeyle aynı zamanda bireyin Anayasada güvence altına alınmış olan hak ve özgürlüklerine yönelik fiillere karşı koruması da amaçlanmaktadır. Genel norm olan suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu ile korunan hukuki değerlerin silahlı örgütlenme suçu bakımından da geçerli olduğu düşüncesindeyiz.

C. Silahlı Örgütlenme Suçunun Genel Norm Niteliğinde Olan TCK m.220'den Ayrılan Özellikleri

Genel norm niteliğinde olan suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu, TCK m.220'de düzenlenmiştir. TCK m.314, TCK m.220'yi temel düzenleme olarak kabul etmiştir¹¹. Özel norm niteliğinde olan TCK m.314, genel norm olan TCK m.220'den iki önemli özelliği dolayısıyla ayrılmaktadır. Bu özellikler, silahlı örgütlenme suçunda silahın suçun temel şeklinin bir unsuru olması ve örgütün dördüncü ve beşinci bölümde yer alan suçları işlemek amacıyla kurulmuş olmasının gerekmesidir.

⁹ Ali Parlar ve Muzaffer Hatipoğlu, *Açıklamalı-Yeni İçtihatlarla 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu* (Ankara:Seçkin Yayıncılık, 2008), 4.Cilt, 2. Baskı, s.4204; Vesile Sonay Evik, "Silahlı Örgütlenme Suçu", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* (İstanbul:2006), Cilt:5, Sayı:1, s.101-133, s.105.

¹⁰ Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8534.

¹¹ Mehmet Zengin, "Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçlarının Normatif ve Olgusal Temelleri", *Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul, 2020, s.33.

İlk özellik olan silah unsuru, suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçunda, (TCK m.220/3) nitelikli hal iken, silahlı örgütlenme suçunda (TCK m.314) suçun temel şeklinin unsurudur. Silahlı örgütlenme suçunun madde gerekçesinde de her iki suç arasında örgütün niteliği bakımından da farklılık bulunduğu, bu madde kapsamına giren örgütün silahlı olması gerektiği, silahın suçun bir unsurunu oluşturduğu ifade edilmiştir.

Örgütün silahlı olup olmadığının belirlenmesine ilişkin objektif kriterlerin neler olduğu tartışılmalı ve belirlenmelidir. Ne TCK m.220/3'te ne de m.314'de hangi hallerde örgütün silahlı kabul edileceği, örgütün silahlı kabul edilebilmesi için tüm üyelerin silahlı olmalarının gerekip gerekmediği düzenlenmemiştir. TCK m.314'ün gerekçesinde, örgütün bütün mensuplarının silahlı olmalarının zorunlu olmadığı, hedeflenen suçların işlenmesini sağlayabilecek derecede olmak üzere bazı üyelerin silahlı olmalarının suçun oluşması için yeterli olduğu ve silah sayısının suçun oluşması bakımından yeterli olup olmadığının takdirinin mahkemeye ait olduğu ifade edilmiştir.

Doktrinde bu konuda farklı görüşler ileri sürülmüştür. Birinci görüşe göre, silahın sayı bakımından amaç için yeterli olması koşuluyla örgüt kullanımına hazır silahların bulunması, silahlı örgüt kavramının varlığı bakımından yeterlidir. Bununla birlikte, örgüt üyelerinin kişisel olarak silahlarının olması, örgütün silahlı örgüt olarak kabulü için yeterli değildir¹². Örgütü oluşturan herkesin silaha sahip olması gerekmez de, silahın bilfiil bulunması ve örgüt üyelerinin çoğunluğunun silahının olması gerekir¹³. Örgütlenme suçu, baştan itibaren silahlı örgütlenme şeklinde olmalıdır. Silahlı örgütlenme ise, örgüt ve mensuplarının silahlanmış olmasıdır¹⁴. İkinci görüşe göre, örgütün ülke çapında silahlı eylemlerinin bulunması, silahlı bir örgüt olduğunu göstermekle birlikte örgütün hiçbir eylemi olmasa dahi, örgüt mensuplarının bir kısmının silahlı olması ve örgütün organize olması halinde, örgütün silahlı olduğunun kabul edilmesi gerekir¹⁵. Üçüncü görüşe göre, silahlı örgütlenme suçunun oluşması için silahın amaçlanan suçları

¹² Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8539.

¹³ Evik, "Silahlı Örgütlenme Suçu", s.117.

¹⁴ Zeki Hafızoğulları, Günal Kurşun, "Türk Ceza Hukukunda Örgütlü Suçluluk", *TBB Dergisi* (Ankara:2007), Sayı:71, s.25-80, s.44.

¹⁵ Mehmet Taştan, "Silahlı Örgüt Kurmak, Yönetmek ve Silahlı Örgüte Üye Olmak Suçu", *Terazi Hukuk Dergisi* (Ankara:2008), Cilt:3, Sayı:20, s.113-119, s.114.

işlemeye elverişli olması gereklidir¹⁶. Suç örgütü mensuplarında bulunan birkaç silah, amaç suçları işlemeye elverişsiz olduğu kabul edildiğinde silahlı örgütten söz etmek mümkün olmaz¹⁷. Bu bağlamda, örgütün sahip olduğu silahların cins, nitelik ve miktarı, somut tehlikenin belirlenmesi bakımından dikkate alınmalıdır¹⁸. Silah tanımının yer aldığı TCK m.6/1-f anlamında silah olarak kabul edilen bardak, sopa, fayans, taş gibi araçlarla TCK m.314'te yer alan amaçlanan suçların işlenmesi fiilen mümkün değildir. Bu sebeple kullanılan araçların, işlenmesi amaçlanan suçlar bakımından elverişli olup olmadığı incelenmelidir¹⁹. Yargıtay tarafından verilen kararlarda, “*molotof kokteyli*”²⁰, “*biksi mermisi*”²¹, “*el bombası*”²² gibi araçlar, TCK m.315'te yer alan “*silah sağlama*” suçu bakımından elverişli kabul edilmiştir. Silahtan anlaşılması gerekenin tamamen TCK m.6/1-f'de tanımlanan silah olmadığı yönünde de bir görüş bulunmaktadır²³. 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun kapsamındaki silah esas alınmalıdır²⁴. Dördüncü görüşe göre ise, kuruluşu bakımından örgütün silahlı örgüt olarak kurulması arandığı için silahlı hareket, elverişlidir ve silahlanmanın yeterli düzeyde olmasına gerek yoktur²⁵.

¹⁶ Kadir İnce, “Türk Ceza Hukuku’nda Örgütlü Suçluluk ve Silahlı Terör Örgütü”, ERÜHFD (Erciyes:2020), C: XV, S:1, s.241-269, s.260; Yenidünya/İçer, a.g.e., s.78; Muhammed Emre Tulay, “Örgüt Üyesi Olmamakla Birlikte Örgüt Adına Suç İşlemek”, *Sosyal Bilimler Dergisi/The Journal of Social Science* (2018), Yıl:5, Sayı:26, s.1-9, s.5.

¹⁷ Ersan Şen ve Sefa Eryıldız, *Suç Örgütü* (Ankara:Seçkin Yayıncılık, 2021), 4. Baskı, s.412.

¹⁸ Bilal Osmanoğlu, Fahrettin Kıdıl, “Türk Ceza Hukukunda Terör Örgütü ve Terör Suçu Kavramları Üzerine Bir İnceleme”, *D.E.Ü Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan (İzmir:2019), Cilt:21, s.1141-1177, s.1150.

¹⁹ Şen/Eryıldız, a.g.e., s.412; Yenidünya/İçer, a.g.e., s.78, 79.

²⁰ Yargıtay 9.CD., 04.01.2012 tarih ve 11290/97 K. sayılı karar (Yenidünya/İçer, a.g.e., s.79).

²¹ Yargıtay 9. CD., 14.11.2007 tarih ve 8452/8310 K. sayılı karar (Yenidünya/İçer, a.g.e., s.79).

²² Yargıtay 9.CD., 12.04.2013 tarih ve 2011/11773 E., 2013/5794 K. sayılı karar (Yenidünya/İçer, a.g.e., s.79).

²³ Evik, “Silahlı Örgütlenme Suçu”, s.118; Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8538; Parlar/Hatipoğlu, a.g.e., s.4206.

²⁴ Parlar/Hatipoğlu, a.g.e., s.4206.

²⁵ Hafizoğulları/Kurşun, a.g.m., s.44, 45.

Düşüncemize göre, silah değerlendirmesinde, iki aşamalı bir inceleme yapılmalıdır. Öncelikle amaç suç belirlenmelidir. Sonrasında tespit edilen amaç ile bu amacı gerçekleştirmeye yönelik önemli bir araç olan silahın uyumlu olup olmadığı ve silahın amaca ulaşmaya elverişli olup olmadığı incelenmelidir.

TCK m.220/3'te örgütün silahlı olması, suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hali olarak düzenlenmiştir. Madde gerekçesinde, suç örgütünün silahlı olup olmamasının veya sahip olunan silahların cins, nitelik ve miktarının, somut tehlikenin belirlenmesi bakımından önemli olduğu ifade edilmiştir. Suçun nitelikli halinin oluşması bakımından önemli olan husus, silahın örgütsel yapılanmanın bir parçası olmasıdır. Aksi halde, örgütün bazı üyelerinin örgütün amaçlarından ve örgütsel iradeden bağımsız olarak silah taşıması mümkündür ve bu halde örgütün silahlı olmasından söz edilmeyecektir²⁶. Nitelikli halin uygulanabilmesi için örgütün bütünü yönünden amaç suçları işlemeye elverişli silahın gerektiğinde kullanılmak üzere hazır olması gereklidir²⁷.

İkinci özellik, amaç unsuruna ilişkindir. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçunda, amaç suçlar, genel olarak tüm suçlar bakımından geçerli iken, silahlı örgütlenme suçunda, sadece TCK m.302-313 arasında düzenlenen suçları kapsamaktadır. Doktrinde silahlı örgütlenme suçu bakımından “*özel amaçlı örgütlenme suçu*” ifadesi kullanılmaktadır²⁸. Buradaki özel amaçlar, dördüncü ve beşinci bölümde yer alan suçları (TCK m.302-313) işlemeye yönelik olmalıdır. Eğer suç işlemek amacıyla kurulan örgüt, silahlı ise ve dördüncü ve beşinci bölümde yer alan suçları işlemek amacıyla kurulmuş ise, TCK m.314 kapsamında özel amaçlı örgütün varlığı söz konusu olur.

“*Devlet Güvenliğine Karşı Suçlar*” başlıklı dördüncü bölümde yer alan suçlar; Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak (TCK m.302), düşmanla iş birliği yapmak (TCK m.303), devlete karşı savaşa tahrik (TCK m.304), temel milli yararları karşı faaliyette bulunmak için yarar sağlama (TCK m.305), yabancı devlet aleyhine asker toplama (TCK m.306), askeri tesisleri tahrip ve düşman askeri hareketleri yararına anlaşma (TCK m.307),

²⁶ Erkan Sarıtaş, *Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları* (TCK m.220-221) (İstanbul:On İki Levha Yayıncılık, 2018), s.390; Yenidünya/İçer, a.g.e., s.76.

²⁷ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.76.

²⁸ Sarıtaş, *Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları* (TCK m.220-221), s.4.

Düşman devlete maddi ve mali yardım (TCK m.308)'dir. "Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar" başlıklı beşince bölümde yer alan suçlar; Anayasayı ihlal suçu (TCK m.309), Cumhurbaşkanına suikast ve fiili saldırı suçu (TCK m.310), yasama organına karşı suç (TCK m.311), hükümete karşı suç (TCK m.312), Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine karşı silahlı isyan (TCK m.313)'dir. Beşinci bölümde yer almakla birlikte TCK m.315'te yer alan "silah sağlama" ve m.316'da yer alan "suç için anlaşma" suçları, silahlı örgütün kurulması ile amaçlanan suçlar arasında değildir.

Doktrinde silahlı örgütlenme suçunun unsurları, suç işlenmesi amacıyla sürekli birliktelik ve örgütlenme, organize yapı, üyeler arasında hiyerarşik ilişki ve örgütün silahlı olması olarak ifade edilmektedir²⁹. TCK m.220/7'de de ifade edildiği gibi örgüt içerisinde hiyerarşik bir ilişki bulunmalıdır. Hiyerarşik ilişki, örgüt içerisinde yetkili organ ya da makamlar tarafından alınan kararın örgüt üyeleri tarafından uyulması zorunluluğunu ve uyulmaması halinde yaptırımlar ile karşılaşılmasını gerektirir. Suç işlemek amacıyla birleşen kişilerin örgüt olabilmesi için bu birlikteliğin organize yapıya dayanması gereklidir. Örgütün varlığından söz edebilmek için sürekli nitelikte birleşme ve örgütlenme gereklidir³⁰. Düşüncemize göre silahlı örgütlenme suçunun unsurları, TCK m.220'de yer alan suçun genel esaslarına uygun bir örgütün varlığı, örgütün TCK m.302-313 arasında düzenlenen suçların işlenmesi amacıyla kurulmuş olması ve silahlı olmasıdır.

Yargıtay tarafından verilen bir kararda, bir örgütün silahlı terör örgütü kabul edilebilmesi için TCK m.220'de yer alan koşulların yanı sıra, yöntem, amaç-saik, elverişlilik, araç-gereç unsurlarına yönelik kriterler geliştirilmiştir³¹.

²⁹ Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8537-8539.

³⁰ Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8537.

³¹ Yargıtay kararında yöntem bakımından, cebir ve şiddetin kullanılması; amaç-saik bakımından, siyasi maksatla hareket eden örgüt olması; elverişlilik bakımından, amaç suçu işlemeye yönelik olarak kurulmuş olması ve bu amacı gerçekleştirebilecek yeterli derecede silahın olması; araç-gereç bakımından, örgütün silahları gerektiğinde kullanma imkanına sahip olması şeklinde belirlenmiştir. Bkz: Yargıtay CGK., 26.09.2017 tarih ve 2017/16-956 E., 2017/370 K. sayılı karar (Şen/Eryıldız, a.g.e., s.410, 411).

II. SUÇUN UNSURLARI

A. Suçun Maddi Unsurları

1. Mağdur ve Suçtan Zarar Gören

Silahlı örgütlenme suçunun mağduru, toplumu oluşturan herkeştir³². Bu suçun işlenmesi ile toplumu oluşturan tüm bireylerin güven içerisinde, barış içerisinde yaşama hakkı zedelenmektedir.

Uygulamada, silahlı örgütlenme suçundan dolayı bir kimsenin doğrudan mağdur olması, davaya katılması yahut kanun yoluna başvurma hakkının bulunmasının söz konusu olmadığı kabul edilmektedir³³. Doktrinde bir görüşe göre, suç örgütünün varlığının, amaçlanan suçları işlemede kolaylık sağladığı göz önüne alındığında, amaç suçların mağduru olan kimseleri, örgütlenme suçu yönünden suçtan zarar gören olarak kabul etmek gereklidir³⁴. Düşüncemize göre de, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlardan dolayı zarar gören kişiler, suçtan zarar gören olarak kabul edilmelilerdir. Örneğin, Anayasal düzene karşı örgüt faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlarda bireylerin yaşam haklarının ya da vücut dokunulmazlıklarının doğrudan zarar görmesi mümkündür. Dolayısıyla bu hallerde, kişilerin suçtan zarar gören olarak kabul edilmesi gerektiği düşüncesindeyiz.

2. Fail

Silahlı örgütlenme suçunun faillik alanında herhangi bir yöntemle sınırlandırma yapılmadığı için bu suçun faili herkes olabilir ve bu suç, herkes tarafından işlenebilen genel suçtur.

Genel suçu, suçun kanuni tanımında belirtilen failin sadece lafzi anlam itibariyle değil, içerik olarak da herhangi bir kişi olabildiği, faile ilişkin

³² Yenidünya/İçer, a.g.e., s.71.

³³ "... sanıklara atılı silahlı terör örgütü yöneticisi olma, silahlı terör örgütü üyesi olma, silahlı terör örgütüne üye olma, silahlı terör örgütüne yardım ve suç işleyeni saklama suçlarının niteliği itibariyle ve bu suçlardan doğrudan doğruya zarar görmeyip, davaya katılma ve dolayısıyla hükmü temyiz etme hakkı bulunmayan katılanlar adına vekillerinin bütün sanıklar hakkında bu suçlardan kurulan beraat hükümlerine yönelik temyiz taleplerinin ... CMUK 317.maddesi gereğince reddine, ..." Bkz: Yargıtay 9.CD., 13.05.2003 tarih ve 2013/1 E., 2013/7264 K. sayılı karar (Yenidünya/İçer, a.g.e., s.71, 72).

³⁴ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.74.

özellik ya da yükümlülük ile faillik alanının sınırlanmadığı, daha genel bir ifade ile faillik alanının hiçbir yöntem ile sınırlanmadığı suçlar olarak tanımlamaktayız³⁵.

Örgüt kurmak için gerekli olan en az üç kişinin bulunması ve amacın aynı yönde olması koşullarından dolayı silahlı örgütlenme suçu, çok failli bir yakınsama suçudur³⁶. Örgüt oluşturma fiili, birden çok iradenin uyuşmasını gerektirmektedir. Karşılıklı olarak açıklanan iradelerin uyuşması ile suç oluşmaktadır ve müşterek bir irade şeklinde ortaya çıkmaktadır³⁷. Örgüt suçları, anlaşma suçlarının bir alt türü olarak görülmekte ve belli bir amaca yönelik anlaşmadan başka birlik anlayışına yönelik iradenin ve karşılıklı yükümlülüklerin sürekliliğini de gerektirmektedir³⁸.

3. Fiiller

a. Genel Olarak

Silahlı örgütlenme suçu kapsamındaki suçlar, silahlı örgüt kurmak, yönetmek yahut böyle bir örgüte üye olmaktır.

Suçun kanuni tanımında belirtilen suçlar, “*amaç suç*” niteliğindedir. Silahlı örgüt oluşturulması ise, belirlenen bu amaca yönelik devlete karşı zarar tehlikesi oluşturması nedeniyle “*araç suç*” niteliğindedir. TCK m.220 gerekçesinde de ifade edildiği üzere, örgüt kurmak, işlenmesi amaçlanan suçlar bakımından sadece bir araç niteliğindedir. Amaç suçun ilk aşaması olan silahlı örgüt oluşturulması, esas işlenecek suçtan ayrı ve bağımsız bir suç olarak kabul edilmiştir³⁹.

Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu, işlenmesi amaçlanan suçların hazırlık hareketi niteliğindedir⁴⁰. Kanun koyucu, herhangi bir suç işlenmesi amacıyla örgüt kurulmasını hukuk düzenine ve topluma zarar verme

³⁵ Tülay Kitapçıoğlu Yüksel, *Özgülü Suç* (İstanbul:On İki Levha Yayıncılık, 2021), s.24, 25.

³⁶ Cihan Kavlak, *Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu* (Ankara:Seçkin Yayıncılık, 2011), s.310; Yenedünya/İçer, a.g.e., s.70, 71; Evik, “Silahlı Örgütlenme Suçu”, s.107.

³⁷ Türkan Yalçın Sancar, *Çok Failli Suçlar* (Ankara:Seçkin Yayınevi, 1998), s.137.

³⁸ Yalçın Sancar, a.g.e., s.141.

³⁹ Parlar/Hatipoğlu, a.g.e., s.4205.

⁴⁰ Evik, “Silahlı Örgütlenme Suçu”, s.107; Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., 8534; Yalçın Sancar, a.g.e., s.148.

tehlikesini barındırması nedeniyle ayrı bir suç olarak ihdas etmiştir⁴¹. Bu suç, hukuk toplumu ve düzeni bakımından tehlike ortaya çıkardığı için amaç suç işlenmesi dahi cezalandırılmaktadır.

Aynı şekilde silahlı örgütlenme suçunun oluşumu için de, amaç suçlardan birisinin işlenmesi gerekli değildir. Özel bir örgüt olan silahlı örgütlenme de hazırlık hareketi niteliğindedir ve toplum bakımından meydana getireceği tehlike göz önüne alınarak suç olarak ihdas edilmiştir. Amaçlanan suçları işlemek üzere silahlı örgütün kurulmasının normatif olarak tehlike yarattığı kabul edilmiştir. Bu kapsamda silahlı örgütlenme suçu, bir tehlike suçudur⁴². TCK m.220 gerekçesinde, suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçunun somut tehlike suçu olduğu, örgütün yapısı, sahip olduğu üye sayısı ve araç gereç bakımından amaçlanan suçları işlemeye elverişli olmasının aranması gerektiği ifade edilmiştir. Somut tehlikenin varlığı için örgütün bu tehlikeyi yaratmaya uygun ve elverişli bir organizasyon yapısını haiz olması gereklidir. Bu kapsamda da, kurulan örgütün işlemeyi amaçladıkları suçlar için sayı, araç ve yapılanma olarak elverişli olup olmadığı incelenmelidir⁴³. Silahlı örgütün yapısı, sahip olduğu üye sayısı ve silah sayısı bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması, silahlı örgüt suçunun oluşumu bakımından yeterlidir.

Örgüt, belirli olmayan bir dizi suçun tamamlanması amacını taşımaktadır. Tek bir suç işlemek için bir araya gelmek, bu suçun oluşumu bakımından yeterli değildir. Bu halde, iştirak halinde işlenen suç söz konusu olur⁴⁴. Örgüt yapısında, iştirak ilişkisinden farklı olarak suçun konu ya da mağdur olarak belirlenmesi zorunlu değildir⁴⁵. TCK m.220 gerekçesinde de, belli bir suç işlemek için bir araya gelinmesi halinde örgütün değil, iştirak ilişkisinin olacağı ifade edilmiştir.

Doktrinde, silahlı örgütlenme suçunun mütemadi bir suç olduğu ifade edilmektedir. Suç tarihi, failin yakalanma, teslim olma ya da örgütten çekilme gibi temadiyi sona erdiren hareketlerine göre belirlenmelidir⁴⁶. Suç

⁴¹ Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8534; Yalçın Sancar, a.g.e., s.148.

⁴² Evik, “Silahlı Örgütlenme Suçu”, s.105; Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8534.

⁴³ Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8534, 8535.

⁴⁴ Aybala Gök, “Türk Ceza Hukukunda Terör Örgütü Suçları ve Terörizm”, *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*, Kırıkkale, 2005, s.63; Yalçın Sancar, a.g.e., s.150.

⁴⁵ Gök, a.g.e., s.63.

⁴⁶ Parlar/Hatipoğlu, a.g.e., s.4207.

işlemek amacıyla örgüt kurma suçunu kapsayan suçlar arasında ayırım yapmaksızın genel olarak mütemadi suç olduğu kabul edilmektedir⁴⁷. Düşüncemize göre ise, silahlı örgütlenme suçu kapsamındaki suçların yapısı itibariyle farklılıklar taşıması dolayısıyla ayrı ayrı incelenmesi gereklidir.

Silahlı örgütlenme suçu, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu m.3 kapsamında terör suçudur⁴⁸. TMK m.3'de mutlak terör suçları, m.4'de ise nisbi terör suçları düzenlenmiştir⁴⁹. Terör örgütlerine ilişkin olarak hukukumuzda iki temel düzenleme vardır. Birisi, TCK m.314'de yer alan "*silahlı örgüt*", diğeri ise TMK m.7'de düzenlenmiş olan "*terör örgütü*"dür.

TMK m.7/1'e göre, birinci maddedeki amaçlara yönelik olarak suç işlemek üzere terör örgütü kuranlar, yönetenler ve bu örgüte üye olanlar, TCK m.314'e göre cezalandırılır. TMK m.7'de yer alan amaç ve yöntemlerle kurulan bir örgüt söz konusu ise, TMK m.7 atfıyla TCK m.314 kapsamında değerlendirme yapılması gerekir. Ayrıca bu hükme göre, örgüt faaliyetini düzenleyenler de örgüt yöneticisi olarak cezalandırılırlar.

TMK m.7 ile TCK m.220 ve m.314'e işlerlik kazandırılması amaçlanmıştır⁵⁰. TMK m.7 anlamında terör örgütü, TCK m.220'de yer alan örgütten amaç ve araç bakımından ayrılmaktadır. Bir örgütün terör örgütü olabilmesi için TMK m.1'deki amaçlardan en az birini taşıması gerekir. Ayrıca TMK m.7'de belirtilen cebir, şiddet, baskı, korkutma, yıldırma yöntemlerinden birisinin kullanılması gerekir⁵¹. TCK m.220'de düzenlenen suç örgütüne ilişkin koşullar, terör örgütleri için de geçerlidir. Özel düzenlemeler hariç olmak üzere, TCK m.220'ye atıf yapıldığından terör örgütlerine ilişkin örgütlenme suçlarının cezalandırılması açısından da, TCK

⁴⁷ Kavlak, a.g.e., s.325.

⁴⁸ Doktrinde bir görüşe göre, terör örgütü TMK m.1'de yer alan amaçlara yönelik kurulmakta, silahlı örgüt ise yalnızca maddede yer alan amaçlar ile kurulmakta, silahlı örgütün bu bağlamda terör örgütüne göre daha dar bir suç alanını haiz olduğu görülmektedir. Silahlı örgütün amaç ve yöntem bakımından terör örgütünün unsurlarını karşıladığı ve bu sebeple terör örgütü olarak kabul edilmesi gerekmektedir (Osmanoğlu/Kıdıl, a.g.m., s.1172).

⁴⁹ Şen/Eryıldız, a.g.e., s.410; Kavlak, a.g.e., s.275, 276; İnce, a.g.m., s.265.

⁵⁰ 765 sayılı TCK'da suç örgütü düzenlemesinin dışında, TMK m.7'de ayrıca bir terör örgütü suçu tanımı yapılmaktaydı. Keyfi uygulamalara sebep olacak nitelikteki bu düzenleme, 5532 sayılı Kanun ile değiştirilmiş ve halihazırda yürürlükte olan şeklini almıştır (Özgenç, Terörle Mücadele Kanunu, s.62; Mehmet Taştan, Açıklamalı-İçtihatlı Terörle Mücadele Kanunu (Ankara:Adalet Yayınevi, 2009, s.86).

⁵¹ Tozman, a.g.e., s.94.

m.220 geçerli olacaktır⁵². TMK m.3'te sayılan terör suçları arasında TCK m.314'e de yer verildiğinden ve TCK m.314/3'te m.220'ye atıf yapıldığından, m.220'ye ilişkin hükümlerin genel ve tamamlayıcı olması dolayısıyla uygulanması mümkündür⁵³. Bu düzenleme ile terör örgütü kurma, yönetme, örgüte üye olma suçlarının doğrudan değil, TCK m.314'e atıf yapılarak cezalandırılması öngörülmüştür⁵⁴. Bu kapsamda, TCK m.220'de yer alan suç örgütüne ilişkin esaslar, terör örgütü bakımından da uygulanacaktır. Örneğin, kurulan örgütün bir terör örgütü olarak nitelendirilebilmesi için en az üç kişiden oluşması ve yapısı, üye sayısı ve araç gereç yönünden amaç suçları işlemeye elverişli olması (*TCK m.220*) ve örgütün silahlı olması aranacaktır (*TCK m.314*). Suçun unsurları yönünden ise, TMK m.7'de hem belirli bir yöntemle icra edilmesi hem de belirli bir hedefe ulaşmak amacıyla suç işlemek üzere kurulması şeklinde iki unsur aranmaktadır. Bu özel unsurları taşıyan bir örgütün kurulması halinde TCK m.220 değil, TMK m.7 uygulanmalı ve failere bu maddenin atfıyla TCK m.314 gereğince ceza verilmelidir⁵⁵.

TCK m.314'e yönelik yapılan atıf dolayısıyla TCK m.314'ün sadece ceza bakımından mı yoksa suçun unsurları yönünden mi uygulanacağı tartışmalıdır. Bir görüşe göre, TMK m.7'de silah unsuru açıkça düzenlenmemiştir ve m.314'ün uygulanacağına yönelik ifadeden suçun unsurlarının uygulanacağı anlaşılmamaktadır, atıf ceza yönündendir⁵⁶. Aksi yöndeki görüşe göre ise, TCK m.314'e yapılan atıf, sadece ceza ile sınırlı olmayıp, aynı zamanda suçun unsurlarını da kapsamaktadır⁵⁷. 3713 sayılı

⁵² Sarıtaş, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.91; Sarıtaş, a.g.e., s.91; Özkaya, a.g.e., s.50.

⁵³ Vesile Sonay Evik, "Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu", *Prof. Dr. Nur Centel'e Aramağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi* (İstanbul:2013), Cilt:19, Sayı:2, s.667-697, s.675; Kavlak, a.g.e., s.328; Evik, "Silahlı Örgütlenme Suçu", s.108, 109; Özkaya, a.g.e., s.50.

⁵⁴ Faruk Turinay, "Ceza Hukukunda Terör Örgütü Kavramı", *TBB Dergisi* (Ankara:2016), Sayı:116, s.39-84, s.71.

⁵⁵ Sarıtaş, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.427.

⁵⁶ Engin Akın, *Terör ve Terörün Finansmanı Suçu* (Ankara:Adalet Yayınevi, 2009), s.78; Zengin, a.g.e., s.120; Osmanoğlu/Kıdıl, a.g.m., s.1173.

⁵⁷ Burak Boz, "Türk Ceza Hukukunda Terör Örgütü ve Terör Örgütüne Üye Olma Suçu", *ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi* (Ankara:2020), No:1, s.131-186, s.153; Turinay, a.g.m., s.76; Taştan, a.g.e., s.85; Sarıtaş, "Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku'nda Organize Suçlara İlişkin Düzenlemeler", s.163.

TMK’da değişiklik öngören 5532 sayılı Kanununun 6.maddesinin gerekçesinde, TCK m.314’e yapılan atfın sadece ceza miktarı ile sınırlı olmadığı, suçun unsurlarını da kapsadığı ifade edilmiştir. Bu nedenle de düşüncemize göre, TCK m.314’e yapılan atıf sadece ceza miktarını değil, suçun unsurlarını da kapsamaktadır.

Bu kapsamda terör örgütünden söz edilebilmesi için, örgütün cebir ve şiddet kullanılarak baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle Anayasa’da belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak, yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve özgürlükleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla kurulmuş olması gereklidir. TMK m.1’de yer alan amaçları gerçekleştirmek için cebir ve şiddet kullanılarak baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle suç işlemek amacı ile kurulan silahlı örgütler, terör örgütü olarak kabul edilmiştir.

Bir örgütün terör örgütü olabilmesi için yapısı, sahip olduğu üye sayısı ile TMK m.1’de yer alan amaçları işlemeye elverişli olması, cebir, şiddet, baskı, korkutma, yıldırma, sindirme, tehdit yöntemlerini kullanması, TCK m.220’de belirtilen örgütün koşullarını sağlaması, silahlı olması ve siyasi bir amaç taşıması gereklidir⁵⁸. Suç işlemek amacıyla kurulan ve silahlı olmayan örgütler hakkında TMK hükümleri değil, genel norm olan TCK m.220, 221’in uygulanması gerekmektedir⁵⁹.

b. Silahlı Örgüt Kurmak

Örgüt kurma suçu, örgütün amacını oluşturan suçları gerçekleştirebilecek elverişte bir yapılanmayla kurulduğu an tamamlandığı için ani suç niteliğindedir⁶⁰. Bir başka görüşe göre ise örgüt kurma suçu, örgüt kurmaya yönelik elverişli hareketlerin icrasıyla başlar. Örneğin, üye toplamaya çalışmak, örgütün faaliyet merkezinin kiralanması, amaç suçları işlemeye uygun silah, araç ve gereçlerin temin edilmesi gibi. Kurma suçu, amaç suçları işlemeye elverişli araç ve gereçlerin temin edilmesi ve en az üç

⁵⁸ Burçin Özkaya, “Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu”, *Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul, 2020, s.33.

⁵⁹ Özgenç, Suç Örgütleri, s.50.

⁶⁰ Taştan, a.g.m., s.114; Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8547.

üyenin fiilen örgüte dahil edilmesiyle tamamlanır⁶¹. Düşüncemize göre, örgüt kurma suçu, örgüt kurmaya matuf hareketler ile başlamakta ve hiyerarşik yapı içerisinde en az üç kişinin ve elverişli araçların dahil edilmesiyle tamamlanmaktadır.

Yargıtay tarafından örgütün varlığına ilişkin olarak verilen kararlarda, örgüt kurma suçundan bahsedilebilmesi için üye sayısının en az üç ya da daha fazla olması, üyeler arasında gevşek de olsa hiyerarşik bağ kurulmuş olması, suç işleme amacı ile fiili bir birleşme olması, amaçlanan suçları işlemeye elverişli üye ve araca sahip olunmasının gerekli olduğu ifade edilmektedir⁶².

c. Silahlı Örgütü Yönetmek

Örgütü yönetmek, örgüt faaliyet planlarını, iş bölümünü yapmak ve koordinasyonu sağlamak gibi yönlendirici davranışlarda bulunmayı gerektirir⁶³. Örgütü yönetmek, örgütün hiyerarşik yapısı kapsamında ve örgütün amaçları doğrultusunda, örgütün işleyişini sağlamak, örgüt üyelerine emir ve talimatlar vermek, faaliyetleri yönetmek ve yönlendirmek şeklindeki fiilleri kapsamaktadır⁶⁴. Örgüt hiyerarşisi içerisinde yönetimle ilgili önemli görev üstlenenler yönetici olarak kabul edilirler. Örneğin, örgütün üst yönetim kadrosunda yer almak, bölge sorumlusu olmak, belirli faaliyet alanlarıyla ilgili yönetim sorumluluğunu üstlenmek yöneticilik olarak kabul edilmelidir⁶⁵.

Failin örgüt yöneticiliğini üstlenmesiyle birlikte fiili başlamış olmaktadır. Suçun icrası, örgüt yöneticiliği süresince devam ettiği için suç tarihinin yöneticiliğin sona erdiği tarih olarak kabul edilmesi gereklidir⁶⁶. Örgüt yönetme suçu, süreklilik gerektirdiğinden mütemadi suçtur.

⁶¹ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.34.

⁶² Yargıtay CGK., 03.04.2007 tarih ve 10-253/80 K. sayılı karar (Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8540).

Benzer yönde kararlar için bkz: Yargıtay 10.CD., 19.02.2009 tarih ve 2008/16520 E., 2009/2348 K. sayılı karar; Yargıtay 10.CD., 17.02.2009 tarih ve 2008/12537 E., 2009/2187 K. sayılı karar; Yargıtay 10.CD., 15.01.2008 tarih ve 2007/17712 E., 2008/314 K. sayılı karar; Yargıtay 10.CD., 20.11.2007 tarih ve 2007/10077 E., 2007/13458 K. sayılı karar (Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8540).

⁶³ Parlar/Hatipoğlu, a.g.e., s.4206; Yenidünya/İçer, a.g.e., s.35; Taştan, a.g.m., s.114.

⁶⁴ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.35, 36.

⁶⁵ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.37; Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8547.

⁶⁶ Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8547.

TCK m.220/5 gereğince örgüt yöneticileri, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen tüm suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır. Bu hüküm gereğince, örgüt yöneticileri normatif anlamda işlenen suçların dolaylı faili olarak kabul edilmiştir. Madde gerekçesinde, örgütün amacına uygun bir görev verilen kişinin bu görevini yerine getirmemesi halinde yerine bir diğerinin rahatlıkla ikame edilebileceği, bu nedenle örgüt yöneticisi konumundaki kişilerin örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlardan dolayı ayrıca fail olarak sorumlu tutulması gerektiği ifade edilmiştir. Doktrinde bu düzenleme eleştirilmektedir. Bir görüşe göre, “*organize hakimiyet mekanizmalarına dayalı dolaylı faillik kuramı*”, bilhassa güçlü hiyerarşik yapısı olan, üye sayısı fazla ve geniş çaplı örgütler bakımından kabul edilebilir⁶⁷. Bununla birlikte, bu ölçekte olmayan, sınırlı sayıda üyesi olan örgütlerde, emri alanın emri yerine getirmemesi halinde, her zaman emri icra edecek kişinin yerine bir başkasının ikame edilmesi mümkün değildir. Bu sebeple örgütün ölçütleri göz önüne alınmadan her durumda yöneticilerin örgüt bünyesinde işlenen suçlardan dolayı fail olarak sorumlu tutulması, ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesine uygun değildir⁶⁸. Ancak suç örgütleri arasında böylesi bir ayırım yapılması için gerekli olan objektif kriterler önerilmemiştir. Her ne kadar her somut olayın özelliğine göre belirlenmesinin mümkün olduğu ifade edilmişse de⁶⁹, bu ayırımın nasıl yapılacağı belirsiz kalmıştır. Bir görüşe göre de, sorumluluk için iştirak iradesiyle suçun işlenmesine nedensel katkının sağlanmış olması aranmalıdır⁷⁰. Düşüncemize göre de bu düzenleme, ceza sorumluluğunun şahsiliği ve kusur prensibi ile bağdaşmamaktadır. Örgüt faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlarda dolaylı failliğin genel koşulları gerçekleştiğinde, zaten genel kurallar çerçevesinde ceza sorumluluğu mümkün olacaktır. Ceza sorumluluğunun somut olayın koşulları ile bağlantı kurmadan ve genel bir cezalandırma prensibi benimsenerek genişletilmesi, ceza hukukunun evrensel ilkeleri ile bağdaşmamaktadır.

Silahlı örgütün kurucusu olmamakla birlikte, örgüt yöneticisi olan kişi de kurucu ile aynı şekilde cezalandırılmaktadır.

⁶⁷ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.42.

⁶⁸ Evik, “Silahlı Örgütlenme Suçu”, s.128; Yenidünya/İçer, a.g.e., s.44.

⁶⁹ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.46.

⁷⁰ Evik, “Silahlı Örgütlenme Suçu”, s.128.

d. Silahlı Örgüte Üye Olmak

Örgüte üye olmak, örgüte bağlanmayı, örgüte hakim olan hiyerarşik yapının emrine girmeyi, var olan örgüte fiilen katılmayı ifade etmektedir⁷¹. TCK m.220/7’de örgüt üyesi olmanın örgütün hiyerarşik yapısına dahil olmayı gerektirdiği ifade edilmiştir. Örgütün hiyerarşik yapısına dahil olmak, örgüt yapısıyla organik bağ kurulması anlamına gelmektedir. Yargıtay tarafından verilen bir kararda, organik bağın ortaya konulması bakımından örgütlerin karakteristik hale gelen kanıtlarına örnek olarak, örgütün arşivci üyeleri tarafından düzenlenen, sistematik bir şekilde arşivlenen “özgeçmiş raporları”, örgüt mensuplarının kayıtlarının yapıldığı ve kişisel bilgilerini içeren “künye defterleri” gösterilmiştir⁷².

⁷¹ Parlar/Hatipoğlu, a.g.e., s.4207; Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8550; Yenidünya/İçer, a.g.e., s.37.

⁷² Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8551.

Benzer yönde bir başka kararda, “... *Sanığın örgütsel nitelikli ders alma, ders verme, silahlı nöbet tutma örgütün kitaptevi sorumlusu olma gibi süreklilik ve çeşitlilik gösteren eylem ve faaliyetlerinin silahlı örgüt üyesi olma suçunu oluşturduğu...*”. Yargıtay 9.CD., 09.06.2008 tarih ve 2007/9258 E., 2008/7446 K. sayılı karar (Özgür Çakın, “Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu (TCK m.220)”, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*, Ankara, 2015, s.71, dn.178.

Yargıtay tarafından verilen bir başka kararda da, silahlı örgüte üyelik suçunun oluşabilmesi için örgütle organik bağ kurulması, süreklilik, çeşitlilik ve yoğunluk gerektiren eylem ve faaliyetlerin bulunmasının gerekli olduğu ifade edilmiştir. Bkz: Yargıtay 16.CD., 30.04.2015 tarih ve 2015/3344 E., 2015/926 K. sayılı karar (Mustafa Saldırım, Firdes Elmaal Göbekci, “Terör Suçları, İnsanlığa Karşı Suçlar ve Soykırım Suçları Konusunda Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, *Türkiye Cumhuriyeti Yargıtay Başkanlığı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Kararları Çerçevesinde Türk Mevzuatı ve Yargıtay İçtihatları*, Strasburg, 2016, s.12). Yargıtay aynı kararında ayrıca, terör örgütünün önemli gün olarak kabul ettiği tarihlerde yapılan eylem ve etkinliklere katılmak ve katılmayı teşvik etmek, gizlilik içinde yürütülen toplantılara katılmayı örgüt üyeliği kapsamında değerlendirmiştir. Bkz: Veysel Gültaş, Mustafa Güzeldere, 5237 sayılı *Türk Ceza Kanununda Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma ve Silahlı Örgüt Suçları (Açıklamalı/İçtihatlı)* (Ankara:Bilge Yayınevi, 2018), s.515.

Yargıtay tarafından verilen bir kararda ise, farklı olarak, örgütle organik bağ kurmak için gerekli olan süreklilik ve yoğunluk olmasa da ancak örgüt üyesi tarafından işlenebilen suçların faillerinin de örgüt üyesi olarak kabul edilmesi gerektiği içtihat edilmiştir. Bkz: Yargıtay 16. CD., 27.11.2018 tarih ve 2018/1810 E., 2018/4596 K. sayılı karar (Zengin, a.g.e., s.68).

Örgüte üye olarak katılmak istememekle birlikte örgüte katkı sağlayan kişilerin üyelerden ayrı tutulması gerekir. Örneğin, örgüte silah satan ya da örgütün işlediği bazı suçlarda sadece o suçlara iştirak eden kişiler, üye olma kastları olmadığı için örgüt üyesi olarak nitelendirilemezler⁷³. Silahlı örgüt üyeliği, amaçların gerçekleşmesine kadar geçecek uzun süreli faaliyetleri gerektirdiğinden somut olayın koşulları nazara alınarak kişinin örgüt üyesi niteliğini taşıma derecesine ulaşmış olup olmadığı belirlenmelidir⁷⁴. Örneğin, alacağını borçludan tahsil edemeyen alacaklının belirli bir bedel karşılığında alacağını tahsil ettirmek amacıyla örgüte başvurması halinde yahut kişisel husumet beslediği bir kişinin öldürülmesi için örgüte para vermesi halinde, örgüte üye olma kapsamında değil, azmettirme kapsamında değerlendirilmesi gerekir⁷⁵.

TCK m.220 gerekçesinde, örgüte üye olmanın fiili bir katılma olduğu, tek taraflı iradeyle de katılmanın mümkün olduğu ifade edilmektedir. Ancak doktrinde aksi yöndeki görüşe göre, iradenin iki taraflı olması gereklidir. Örgüt üyesinin örgüte katılım iradesinden başka, hiyerarşik yapı dahilinde, örgüt kurucuları ya da örgüt yöneticilerinin de, o kişinin örgüte katılımına yönelik açık ya da zımni bir iradesi olması gereklidir⁷⁶. Örgüt üyeliğinin

⁷³ Evik, “Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu”, s.685.

Failin örgütün kimi faaliyetlerine ilgi duyması yahut katılması, silahlı örgüte üye olma bakımından yeterli değildir. Yargıtay tarafından verilen bir kararda da, “*Failin salt silahlı örgüte ilgi duyması, örgüte katılmak için zemin arayışına girmesi, bu amaçla kendisini örgüte ulaştırabilecek kişilerle temasa geçmeye çalışması ve örgüt mensuplarıyla görüşüp buluşmadan salt örgüte katılmak amacıyla başka bir bölgeye yolculuk yapması eylemlerinin silahlı örgüt üyeliği suçunun oluşumu için yeterli olmadığı*” içtihat edilmiştir. Bkz: Yargıtay CGK., 10.06.2008 tarih ve 270164 K. sayılı karar (Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8554).

⁷⁴ Parlar/Hatipoğlu, a.g.e., s.4207.

⁷⁵ Yargıtay tarafından verilen bir kararda da örgüte yardım boyutunda bir eylemi olmayan, sanığın sadece eşi ile ilişkisi olan bir kişinin öldürülmesi için para vermesi eyleminde, TCK m.314’te yer alan suçun unsurlarının oluşmadığı içtihat edilmiştir. Bkz: Yargıtay 8.CD., 02.10.2000 tarih ve 2000/20134 E., 2000/15714 K. sayılı karar (Özkaya, a.g.e., s.87, dn.304).

Yargıtay tarafından verilen bir başka kararda da silahlı örgütün amacı benimsenmemekle birlikte örneğin ücret karşılığı ya da örgüt amacı dışında başka nedenlerle örgüt programı kapsamında bir suç işlendiğinde, bu suçun örgüte üye olma suçu kapsamında kabul edilmemesi gerektiği ifade edilmiştir. Bkz: Askeri Yargıtay 3. Dairesi 03.11.1981 tarih ve 333 E., 410 K. sayılı karar (Evik, “Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu”, s.685).

⁷⁶ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.38.

gerçekleşmesi, örgüte katılma iradesinin herhangi bir somut davranış ile ortaya konulmasını ve bu iradenin devamlı suretle katılmaya yönelik olmasını gerekli kılar⁷⁷. Düşüncemize göre, örgüt üyeliğinin belirlenmesinde süreklilik önemli bir kriterdir. Bilhassa örgüte yardım suçu ile arasındaki ayırımın belirlenmesi bakımından da, önem taşımaktadır.

Örgüte üye olmakla birlikte suç tamamlanmakta, ancak üyelik süresince fiil temadi etmektedir. Bu nedenle örgüt üyeliği suçu, mütemadi suç niteliğindedir⁷⁸. Örgüt üyesi olma, yakalanma anında kesintiye uğramaktadır⁷⁹. Yargıtay tarafından verilen bir kararda da, silahlı örgüte üye olma suçunun suç tarihinin yakalama anına kadar sürdüğünün göz önüne alınmaması, hukuka aykırı görülmüştür⁸⁰. Kişi yakalanmamakla birlikte örgüt üyeliğinden dolayı hakkında iddianame düzenlenirse örgüt üyeliği kesintiye uğramaz. Yargıtay tarafından verilen bir kararda da, failin gıyabında düzenlenen iddianamenin silahlı terör örgütüne üye olma suçunda hukuki kesintiye neden olmakla birlikte fiili kesintiye neden olmadığı ve bu nedenle failin örgüte katıldığı tarih ile yakalandığı tarih arasındaki fiillerinin bütün halinde silahlı terör örgütü üyesi olma suçunu oluşturacağı gözetilmeden, iddianameden önceki dönemin örgüt üyesi olma, iddianameden sonraki dönemin ise, örgüte yardım suçunu oluşturduğu kabul edilerek iki ayrı suçtan ceza tayin edilmesi bozma sebebi kabul edilmiştir⁸¹.

Yargıtay tarafından verilen bir kararda, silahlı örgüte üye olma suçundan dolayı yargılama süreci içerisinde tahliye olduktan sonra örgütle ilişkisini sürdürdüğü, örgüt kamplarına katılmak üzere gönderilen şahsı otogardan aldıktan sonra yakalandığı ve önceki fiilleriyle hukuki ve fiili kesinti oluştuktan sonra, süreklilik gösterecek şekilde işlenen bu eylemlerin silahlı örgüte üye olma suçunu oluşturduğu içtihat edilmiştir⁸².

⁷⁷ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.37; Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8549; Parlar/Hatipoğlu, a.g.e., s.4207.

⁷⁸ Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8549; Yenidünya/İçer, a.g.e., s.39.

⁷⁹ Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8551.

⁸⁰ Yargıtay 9. CD., 15.07.2008 tarih ve 12574/9051 K. sayılı karar (Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8551).

⁸¹ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.39.

⁸² Yargıtay 9.CD., 20.06.2007 tarih ve 4046-5510 K. sayılı karar (Parlar/Hatipoğlu, a.g.e., s.4213; Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8551).

Yargıtay tarafından verilen bir kararda, “*sanık H.K’ın silahlı örgüte üye olma suçundan mahkumiyetinin infazına ilişkin olarak kalmakta olduğu cezaevinden şartla tahliye olduktan sonra örgütle tekrar ilişkiye geçme ve örgüt adına para toplama,*

Örgüte üye olma suçu bakımından da, örgüt faaliyetlerine iştirak edilmesi gerekli olmadığından tehlike suçu niteliğindedir⁸³. Fail herhangi bir fiil işlemese de silahlı örgüte üye olmaktan sorumlu olur.

Örgütün hiyerarşik yapısı içerisine bilerek katılan kişinin örgüt üyesi olduğu kabul edilmelidir. Failin örgütün emir ve hiyerarşisine tabi olduğunu bilmesi gerekir⁸⁴. Üyelik suçunun oluştuğunun kabul edilmesi için asgari üç kişinin, bazı suçları işlemek için bir araya geldiklerini bilmeleri yeterli olmayıp, o kişiler arasındaki örgütsel yapılanmaya dayanan ilişkileri de bilmeleri gereklidir⁸⁵.

e. Örgüt Adına Suç İşlemek, Örgüte Yardım Etmek ve Örgüt Propagandası Yapmak

i. Genel Açıklamalar

TCK m.314/3'e göre, suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler bu suç bakımından da geçerlidir. Bu atfın kapsamının belirlenmesi önem taşımaktadır. Öyle ki suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu kapsamında yer alan örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme (TCK m.220/6), örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte örgüte yardım etme (TCK m.220/7) ve örgüt propagandası yapma (TCK m.220/8) suçlarının, atfın kapsamında olup olmadığı ele alınmalıdır.

TCK m.314/3'te yer alan atıf, 220.maddenin tüm fıkralarına yönelik olduğu için örgüt adına suç işleme, örgüte yardım etme ve örgüt propagandası yapma suçlarını da kapsamaktadır. Bu atıf, TCK m.220 ve m.221'in tüm hükümlerini kapsamaktadır.

kırsala yeni katılımla aktarma faaliyetlerinde bulunma ve son olarak sanık R.G.'in da içinde bulunduğu grubu kırsala gönderme gibi faaliyetlerinin, yine cezaevinden aynı şekilde tahliye olmuş bulunan sanık F.D.'in sanık H.K.'la ilişkiye geçerek kırsaldaki kamplara gideceklerin organize edilmesi faaliyetlerine katılma ve son olarak sanık R.G.'in da içinde bulunduğu grubu kırsala gönderme ve öncesinde R.G.'in özgeçmiş raporunu alma gibi faaliyetlerinin içerdikleri yoğunluk, süreklilik ve çeşitlilik karşısında sanıkların eylemlerinin silahlı örgüte üye olma suçu kapsamında değerlendirilmesi ve hukuki durumlarının buna göre takdir ve tayini gerekirken ..." şeklinde karar verilmiştir. Bkz: Yargıtay 9.CD., 11.11.2009 tarih ve 2008/2010 E., 2009/11270 K. sayılı karar (Sarıtış, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.466, dn.40).

⁸³ Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8549.

⁸⁴ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.38; Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8550.

⁸⁵ Evik, "Silahlı Örgütlenme Suçu", s.122; Yenidünya/İçer, a.g.e., s.38.

ii. Örgüt Adına Suç İşlemek

TCK m.220/6'ya göre, “Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca örgüte üye olmak suçundan da cezalandırılır. Örgüte üye olmak suçundan dolayı verilecek ceza, yarısına kadar indirilebilir. Bu fıkra hükmü, sadece silahlı örgütler hakkında uygulanır”.

Sadece silahlı örgütler bakımından uygulama alanı bulan bu düzenleme ile örgüte üye olmayan ancak örgütün devamlılığına ve güçlenmesine katkı sağlayacak şekilde örgüt adına suç işlenmesinin önlenmesi amaçlanmaktadır⁸⁶.

Bu hükmün kapsamına silahlı örgütlenme suçunun dahil olup olmadığı üzerinde durulmalıdır. Bizim de katıldığımız doktrindeki bir görüşe göre, suç örgütü, gerek Anayasal düzene karşı suçları gerek de bu kapsamda olmayan suçları işlemek üzere kurulsun, eğer silahlı ise, örgüt adına suç işlenmesi halinde, TCK m.220/6'da yer alan hüküm uygulanır⁸⁷. Bu hüküm, m.314'te değil, m.220'de düzenlendiğine göre herhangi bir suçu işlemek amacıyla kurulan tüm silahlı örgütler adına suç işleyen kişiler, örgüt üyesi gibi cezalandırılacaktır⁸⁸. Aksi yöndeki görüşe göre ise, örgüt adına suç işleme suçuna ilişkin TCK m.220/6 hükmü, sadece silahlı örgütler hakkında uygulanır. Bu hükümde yer alan silahlı olma koşulunun kapsamı, m.314 ile aynı değildir. TCK m.314'te amaç suçlar bakımından sınırlandırma yapılmasına rağmen, m.220'de yapılmamıştır⁸⁹.

Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin hükümlerin silahlı örgüt bakımından da uygulanıp uygulanmayacağına ilişkin sorun, silahlı örgüt adına suç işlendiğinde cezanın nasıl belirleneceği hususunda da ortaya çıkmaktadır. Doktrinde bir görüşe göre bu halde, TCK m.314/3 atfıyla TCK m.220/6'nın dolayısıyla TCK m.220/2'ye göre cezanın belirleneceği düşünülebilirse de burada TCK m.314/2 uygulanmalıdır. Çünkü kanun koyucunun TCK m.220/6'da yer alan bağımsız suç için bağımsız ceza belirlemeyip örgüt üyeliği suçunun cezasına atıf yapmasının amacı da, özel amaçlı örgüt tipleri için örgüt üyeliği cezasının uygulanmasıdır. Bu görüşe göre örgüt, herhangi bir suçu işlemek amacıyla kurulmuş ve örgüt adına suç

⁸⁶ Evik, “Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu”, s.690.

⁸⁷ Sarıtaş, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.559, dn.388; Evik, “Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu”, s.691.

⁸⁸ Evik, “Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu”, s.691.

⁸⁹ Özkaya, a.g.e., s.76, 77.

işlenmişse TCK m.220/2’de öngörülen ceza, m.314’te yer alan suçları işlemek amacıyla kurulmuş ve örgüt adına suç işlenmişse TCK m.314/2’de yer alan ceza uygulanacak ve bu cezalar için TCK m.220/6’da öngörülen indirim yapılacaktır⁹⁰. Yargıtay tarafından da benzer yönde kararlar verilmiştir. CGK tarafından verilen bir karara göre, örgütün bilgi ve istemi çerçevesinde gerçekleştirilen eylemler, örgüt adına işlenmiş kabul edilmelidir. Örgüt adına gerçekleştirilen fiillere katılan sanığın fiili, diğer suçların yanında TCK m.314/3 ve 220/6 yollamasıyla TCK m.314/2 kapsamında değerlendirilmelidir⁹¹. Bu kapsamda, silahlı örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, örgüte üye olma suçundan cezalandırılır. Düşüncemize göre de, örgüt adına suç işleyen kişinin TCK m.314/2 hükmü çerçevesinde cezalandırılması ve cezasının TCK m.220/6 gereğince indirilmesi gerekir.

Fail, gerçekleştirdiği fiillerin örgüt adına olduğunu biliyorsa, örgüt adına suç işleme suçu gerçekleşmiş olur.

Bu suç tipinin karakteristik özellikleri, herhangi bir suçun, suç örgütü adına işlenmesi, failin bu örgütün üyesi olmaması ve örgütün silahlı olmasıdır⁹². Örgüt adına suç işleyen kimsenin bu fıkra uyarınca cezalandırılması, kişinin örgüte üye olmamasına ve kişinin işlediği suçun

⁹⁰ Sarıtaş, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.576.

Bu görüş, TCK m..220/7’de yer alan yardım etme suçu bakımından da geçerlidir (Sarıtaş, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.618; Özkaya, a.g.e., s.87, dn.262).

⁹¹ Yargıtay CGK., 04.03.2008 tarih ve 282/44 K. sayılı karar sayılı karar (Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8555).

Benzer yönde verilen bir karara göre de, “Sanıklar hakkındaki iddianamelerde belirtilen ... com isimli internet sitesi ve isimli dergide yer alan haber ve yazı içerikleri, bozma kararı sonrasında yapılan araştırma sonucunda tutulan tutanak, olayın meydana geliş ve gerçekleşme şekline ilişkin olay tutanağı ve tüm dosya kapsamına göre silahlı terör örgütünün amaçları doğrultusunda yayın yapan söz konusu internet sitesi ile dergideki eylem çağrıları üzerine gerçekleştirilen yasadışı gösteriye katılıp askeri lojmana taşlı saldırıda bulunarak camlarını kırmak suretiyle mala zarar verme suçunu işleyen sanıkların, TCK’nın 220/6 ve 314/3 maddeleri delaletiyle 314/2.maddesi uyarınca silahlı terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçundan mahkumiyetleri yerine, delillerin değerlendirilmesinde hataya düşülerek yazılı gerekçe ile beraat kararı verilmesi, ...” . Bkz: Yargıtay 16.CD., 23.02.2016 tarih ve 2015/219 E., 2016/1262 K. (Özkaya, a.g.e., s.77, dn.262).

⁹² Sarıtaş, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.539.

faili olmasına bağlıdır⁹³. Bu suç bakımından fail, örgüt üyesi olmayan kişidir. Örgüt üyesinin örgüt adına suç işlemesi, üyelik sıfatının bir neticesidir⁹⁴. Düşüncemize göre de kanunda açıkça ifade edilmemiş dahi olsa, örgüt üyesi olmayan kişinin örgüt adına suç işlemesi cezalandırmaya layık bir fiildir. Fail, örgüt üyesi ise, zaten üye olmasının neticesi olarak suç işlemektedir.

Yargıtay tarafından verilen bir kararda, sanığın silahlı terör örgütünün amacı doğrultusunda ve örgütün internet sitelerinde yapılan eylem çağrıları üzerine terör örgütünün propagandasına dönüşen eyleme katıldığı ve örgütün çağrısı doğrultusunda bu eylemleri gerçekleştirdiği anlaşılmıştır. Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçundan mahkumiyeti yerine beraat kararı verilmesi hukuka aykırı görülmüştür⁹⁵.

Örgüte üye olmayan ancak örgüt adına suç işleyen kişinin, örgüt üyesi olarak cezalandırılması, ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesi ve kusur ilkesiyle örtüşmemektedir⁹⁶. Bununla birlikte, aynı fiil iki kez cezalandırılmakta ve bu düzenleme, kanunilik ilkesine açıkça aykırıdır⁹⁷.

Doktrinde bir görüşe göre, örgüt adına, yararına suç işlenmesinin önlenmesi amaçlanmakta ise, bu şekilde işlenen suçların cezasının arttırılmasına yönelik düzenleme yapılabilir⁹⁸. Benzer yönde bir görüşe göre de örgüt adına suç işleme fiili, daha ağır cezayı gerektiren nitelikli hal olarak düzenlenmelidir⁹⁹.

AİHM tarafından verilen Işıkırık/Türkiye kararında, TCK m.314'ten ceza sorumluluğunun olabilmesi için eylemin çeşitlilik, süreklilik, yoğunluk içerip içermediğinin ve belirli bir hiyerarşik yapı altında olup olmadığının denetlenmesi gerekirken, m.220/6 ile bağlantılı uygulandığında bu kriterlerin çok geniş yorumlandığını ve kişilerin kamu otoritelerinin keyfi müdahalelerine karşı yeterli şekilde korunmadığı ifade edilmiştir¹⁰⁰.

⁹³ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.46, 47.

⁹⁴ Tulay, a.g.m.,s.1-9, s.4.

⁹⁵ Yargıtay 16.CD., 12.01.2016 tarih ve 2015/510 E., 2016/331 K. sayılı karar (Gültaş/Güzeldere, a.g.e., s.466).

⁹⁶ Çakın, a.g.e., s.74; Yenidünya/İçer, a.g.e., s.47; Evik, "Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu", s.689.

⁹⁷ Tulay, a.g.m., s.7.

⁹⁸ Evik, "Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu", s.691.

⁹⁹ Tulay, a.g.m., s.7.

¹⁰⁰ <https://anayasagundemi.com/2017/12/11/ihamin-isikirik-v-turkiye-kararinin-ozet-cevirisi-tcknin-220-6-maddesi-ongorulebilir-degil/> (E.T.: 02.08.2022).

Anayasa Mahkemesi tarafından Hamit Yakut başvurusuna dair 10.06.2021 tarihinde verilen kararda, TCK m.220/6'nın içerik, amaç ve kapsam bakımından belirli olmadığı, Anayasa m.34 ile korunan anayasal hakka yönelik keyfi müdahaleye karşı yasal koruma sağlayamadığı, kanunilik koşuluna uymadığı ve toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiği ifade edilmiştir¹⁰¹.

Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçunun yer aldığı TCK m.220/6, ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesi ve kanunilik ilkesine uygun değildir. Aynı zamanda örgüte üye olmayan ile örgüte üye olanın aynı şekilde cezalandırılması, aynı durumda olmayanlara aynı ceza verilmesi dolayısıyla eşitlik ilkesi yönünden de sakıncalıdır. 6352 sayılı Kanun ile TCK m.220/6'ya örgüte üye olma suçundan dolayı verilecek cezanın yarısına kadar indirilebileceği hükmü eklenmiştir. Devamında 6459 sayılı Kanun ile bu hükmün yalnızca silahlı örgütler hakkında uygulanacağı ifade edilerek kapsamı daraltılmıştır. AYM ve AİHM tarafından verilen ihlal kararları da göz önüne alınarak normatif düzenlemede değişiklik yapılması gerektiği düşüncesindeyiz. Örgüt adına suç işleme ve örgüte yardım etme suçlarının örgüte üye olma suçuna bağlılığının kaldırılarak münferit suçlar olarak cezalandırılmasının öngörülmesini önermekte ve böylece düzenlemenin ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesi ve belirlilik ilkesine uygun olacağı görüşündeyiz.

iii. Örgüte Yardım Etmek

TCK m.220/7'ye göre, “*Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir*”.

Bu hükümde, örgüte yardım eden kişinin örgüt üyesi olarak cezalandırılacağı ifade edildiği için silahlı örgüt suçu yönünden de bu kişi, TCK m.314/2 gereğince cezalandırılmalı ve cezası TCK m.220/7'de öngörülen şekilde indirilmelidir.

TCK m.314/3 uyarınca suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler, bu suç bakımından da aynen uygulanır. Bu nedenle, TCK m.220/7'de yer alan örgüte yardım suçu, 314.maddedeki silahlı örgüte yardım suçu olarak ceza gerektiren bir fiil olarak kabul edilmelidir¹⁰².

¹⁰¹ <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/6548> (E.T.:02.08.2022).

¹⁰² Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8556.

Silahlı örgüte yardım suçu, pek çok farklı şekilde gerçekleştirilebilir. Örneğin, örgüt üyelerine yiyecek sağlama, mali destek sağlama, örgütün yayın ve bildirimlerinin dağıtılması, barınma ihtiyacını karşılama, bilgi verme, malzeme temin edilmesi gibi davranışlar yardım kapsamında kabul edilir¹⁰³.

Örgüte yardım eden failin, örgütün silahlı örgüt olduğunu bilmesi gerekir¹⁰⁴.

Yardım etmek, örgüte silah temin etmek şeklinde de gerçekleşebilir. Fail, örgüte silah temin ederek yardım etmişse ve örgüt faaliyetlerinde kullanılması için örgütün amaçlarını bilerek işlenmişse, müstakil bir suç olan TCK m.315'te yer alan "*silah sağlama*" suçu oluşur. Bu suç, örgüte yardım suçunun özel bir şeklidir. Silahlı örgütlere silah sağlanması durumunda, TCK m.220/7 değil, m.315 hükmü uygulanır. Yargıtay tarafından verilen kararlarda da, örgüte silah temin etme halinde TCK m.315'de yer alan silah sağlama suçunun oluştuğu içtihat edilmiştir¹⁰⁵.

Yargıtay tarafından verilen bir kararda, örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişinin örgüt üyesi olarak cezalandırılacağı içtihat edilmiştir¹⁰⁶.

Bu suçun oluşabilmesi için örgüte bilerek yardım eden kişinin örgüt üyesi olmaması gerekir. Bu bağlamda, örgüte yardım etmek ve üye olmak suçlarının da ayırt edilmesi önem taşımaktadır. Örgütün hiyerarşik yapısına

¹⁰³ Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8557; Yenidünya/İçer, a.g.e., s.52.

Yargıtay tarafından verilen bir kararda da örgüte veya örgüt üyelerine bilerek ve isteyerek barınma, nakletme, istihbari bilgi sağlama, örgüt mensuplarının araştırılmasını, yakalanmasını engellemeye yönelik imkan sağlama gibi her türlü yardımın TCK m.314/3 ve m.220/7 gereğince cezalandırılması gerektiği ifade edilmiştir. Bkz: Yargıtay 16.CD., 26.10.2016 tarih ve 2016/2365 E., 2016/5345 K. sayılı karar Bkz: Oğuzhan Demir, *Suç Örgütüne Yardım Etme Suçu* (İstanbul:On İki Levha Yayıncılık, 2022), s.183.

¹⁰⁴ Yargıtay 16.CD., 20.12.2007 tarih ve 2017/1862 E., 2017/5796 K. sayılı karar (Özkaya, a.g.e., s.82, dn.282).

¹⁰⁵ Yargıtay 9.CD., 05.11.2009 tarih ve 2009/10374 E., 2009/11111 K. sayılı karar (Saldırım/Elmaal, Göbekci, a.g.e., s.10, 11); Yargıtay 9. CD., 15.07.2009 tarih ve 2008/21722 E., 2009/8578 K. sayılı karar (Sarıtış, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.620, dn.581); Yargıtay CGK., 2012/9-1234 E. 2012/1825 K. sayılı karar (Sarıtış, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.177, 178, dn.620).

¹⁰⁶ Yargıtay CGK., 12.02.2008 tarih ve 2007/9-230 E., 2008/23 K. sayılı karar (Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8556).

dahil olmadan örgüte yardım eden kişinin örgütle bağı söz konusu değildir. Yaptığı yardım geçicidir, devamlı değildir. Düşüncemize göre, eğer yapılan yardım devamlı nitelikteyse, yardımda bulunan kişinin örgüt üyesi olup olmadığı incelenmelidir. Yargıtay kararlarını incelediğimizde, yardım niteliğindeki fiillerin birden fazla ve sürekli olarak yapılması halinde, örgüt üyeliğinden cezalandırılması gerektiğine yönelik içtihat geliştirildiği anlaşılmaktadır¹⁰⁷. AİHM, İmret/Türkiye kararında, TCK m.314 kapsamında silahlı örgüte üye olma suçundan ceza vermek için eylemin süreklilik, çeşitlilik ve yoğunluk içerip içermediğinin, belli bir hiyerarşik yapı altında olup olmadığının denetlenmesi gerekirken, mahkemelerin bu kriterleri denetlemeden ve aşırı geniş yorumlayarak ceza vermekte olduğunu ifade etmiştir¹⁰⁸.

Silahlı örgüte üye olmamakla birlikte suç örgütüne yardım eden ve bu fiili ayrı bir suç teşkil eden fail hakkında, TCK m.220/6'nın mı yoksa m.220/7'nin mi uygulanması gerektiği tartışılmalıdır. Bir görüşe göre, bu ayırmada failin amacı kıstası kullanılmalı ve eğer fail, yardım amacı ile hareket ediyorsa m.220/7 kapsamında, örgüt adına fiili üstleniyorsa m.220/6 kapsamında kabul edilmelidir¹⁰⁹. Düşüncemize göre, yardımın örgüte yardım etme fiili kapsamında kabul edilebilmesi için yardımın konusunun suç teşkil etmemesi gerekir. Yardımın konusu suç teşkil ettiğinde fail, örgüt adına suç işleme olarak kabul edilmelidir¹¹⁰.

¹⁰⁷ “Sanıkların sübutu kabul olunan silahlı terör örgütünün kırsaldaki mensuplarıyla irtibata geçerek örgüte malzeme temin etme, kılavuzluk ve kuryelik yapma, istihbari bilgi toplama, örgüt mensubunu ve örgüte ait silahları saklama şeklinde gerçekleşen eylem ve faaliyetlerinin sürekliliği, çeşitliliği ve yoğunluğu nazara alındığında failin örgüt üyeliği suçunu oluşturacağı, hukuki durumlarının buna göre takdir ve tayini gerektiği gözetilmeden suç vasfında yanılıya düşülerek yazılı şekilde hüküm tesisi, kanuna aykırıdır”. Bkz: Yargıtay 9.CD., 08.02.2007 tarih ve 2006/4983 E., 2007/884 K. sayılı karar (Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8558).

¹⁰⁸ AİHM, 10.07.2018 tarih ve 57316/10 başvuru numaralı İmret Türkiye (No:2) Kararı, Bkz: Benan Molu, “İHAM’ın İmret v. Türkiye ile Bakır ve Diğerleri v. Türkiye Kararlarının Özet Çevirisi: TCK’nin 200/7 Maddesi Öngörülebilir Değil” (<https://anayasagundemi.com/2018/07/13/ihamin-imret-v-turkiye-ile-bakir-ve-digerleri-v-turkiye-kararlarinin-ozet-cevirisi-tcknin-220-7-maddesi-ongorulebilir-degil/>, E.T.: 27.03.2022).

¹⁰⁹ Tulay, a.g.m., s.6.

¹¹⁰ Yargıtay tarafından da bu husus, “Sanıkların terör örgütünün çağrısı ve amaçları doğrultusunda suç işlemek suretiyle örgüte yardım ettikleri kabul edilip, işlenen bu suçlardan ayrıca mahkumiyet hükmü kurulduğu görülmekle; TCK’nın 314/3 ve 220/7

TCK m.220/6 hükmünün ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesi ve kanunilik ilkesi ile bağdaşmamasına yönelik eleştirimiz ve normatif değişiklik önerimiz bu hüküm bakımından da geçerlidir.

iv. Örgütün Propagandası Yapmak

TCK m.220/8'e göre, "*Örgütün cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır*".

Propaganda sözlükte, "*bir öğreti, düşünce veya inancı başkalarına tanıtmak, benimsetmek ve yaymak amacıyla söz, yazı vb. yollarla gerçekleştirilen çalışma, yaymaca*" olarak tanımlanmıştır¹¹¹.

Silahlı örgütün propagandasını yapma suçu, TCK m.314/3 atfıyla TCK m.220/8 uyarınca silahlı örgütlenme suçu kapsamındadır. Örneğin, silahlı bir örgüte ilişkin övücü ve halk nezdinde sempati kazandırmaya yönelik sosyal medya paylaşımları, örgütün propagandasını yapma suçu kapsamında kabul edilebilir.

Propagandası yapılan örgütün terör örgütü olması halinde, TCK m.220/8 hükmünün değil, özel nitelikte olan TMK m.7/2 hükmünün uygulanması gereklidir. TMK m.7/2'ye göre, "*Terör örgütünün; cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (...)*".

maddelerinde düzenlenen silahlı örgüte yardım bakımından yardımın konusunun suç teşkil etmeyen bir fiilden ibaret olması, yardımı oluşturan fiilin suç teşkil etmesi halinde ise artık örgüte yardım suçundan söz edilemeyip fiilin aynı Kanunun 220/6 maddesi kapsamında örgüt adına suç işleme olarak değerlendirilmesi gerektiği gözetilmeden, ..." şeklinde izah edilmiştir. Yargıtay 9.CD., 27.09.2011 tarih ve 2011/7749 E., 2009/27280 K. sayılı karar (Sarıtış, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.597, dn.519).

Benzer yönde kararlar için bkz: Yargıtay 16.CD., 21.05.2018 tarih ve 2017/2730 E., 2018/1696 K. sayılı karar; Yargıtay 9.CD., 05.06.2014 tarih ve 2012/9098 E., 2014/6947 K. sayılı karar (https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/, E.T. 03.08.2022).

¹¹¹ https://sozluk.gov.tr/ (E.T.:27.03.2022).

Örgüte yardım suçu ile örgütün propagandasını yapma suçu arasındaki ayrımın ne şekilde yapılması gerektiği de oldukça önemlidir. Yargıtay tarafından belirlenen kritere göre, maddi nitelikli fiiller yardım kapsamında, maddi nitelikte olmayan fiiller ise propaganda olarak kabul edilmektedir¹¹². Failin suça katkısı maddi yardım niteliğinde kabul ediliyorsa, TCK m.314 atfıyla TCK m.220/7 kapsamında, maddi nitelikte olmayan katkılar ise TMK m.7/2 kapsamında kabul edilmektedir¹¹³. Doktrinde aksi yöndeki görüşe göre ise, TCK m.220/7'de yer alan suç örgütüne yardım etme suçu, maddi bir katkı olabileceği gibi manevi bir katkı da olabilir. Her durumda örgütün kendisine yapılan doğrudan bir katkı söz konusu olur. Örgütün propagandasının yapılması ise, bu mahiyette değildir. Bu nedenle, TCK m.220/8 kapsamında olmayan fiillerin örgüte yardım olarak nitelendirilip TCK m.220/7 kapsamında cezalandırılması da mümkün değildir¹¹⁴. Benzer yönde bir görüşe göre de, örgüte yardımın maddi nitelikte olmasına gerek yoktur, örgüte belli bir konuda bilgi verilmesi de yardım kapsamında kabul edilebilir¹¹⁵. Düşüncemize göre de, yardımın niteliğinin maddi ve manevi olarak ayrılarak maddi yardımların TCK m.220/7, maddi olmayanların ise TMK m.7/2 ya da TCK m.220/8 kapsamında kabul edilmesi isabetli değildir. Burada yapılan katkının muhteviyatı itibarıyla yardım niteliğinde mi, yoksa propaganda niteliğinde mi olduğunun ayırt edilmesi önemlidir.

Yargıtay tarafından verilen bir kararda, güvenlik kuvvetleri tarafından terör örgütüne yönelik yapılan operasyonları protesto amacıyla toplanan grubun içinde yer alan ve sloganlar atan sanığın örgütün cebir ve şiddet içeren yöntemlerini övdüğü ve bu kapsamda silahlı terör örgütünün propagandasını yapma suçundan mahkumiyetine karar verilmemesi bozma sebebi olarak kabul edilmiştir¹¹⁶.

¹¹² Yargıtay CGK., 12.02.2008 tarih ve 2007/9-230 E., 2008/23 K. sayılı karar (Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8563; Özkaya, a.g.e., s.83, dn.287).

¹¹³ Sarıtaş, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.177, dn.621.

¹¹⁴ Sarıtaş, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.618, dn.574.

¹¹⁵ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.52.

¹¹⁶ Yargıtay 3.CD., 2021/4782 E., 2021/11021 K. sayılı karar (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T.:15.04.2022).

B. Suçun Manevi Unsuru

Örgüt kurma ve yönetme suçları, ancak kasten işlenebilir. Fail, kendisi ile beraber en az iki kişinin daha belirli suçları işlemek amacıyla kurulan örgütün hiyerarşik yapısı içerisinde olduğunu, bu kişilerin kendisiyle birlikte aynı amaca yöneldiklerini, belirsiz sayıda suç işlemek üzere bir araya geldiğini bilmelidir¹¹⁷. TCK m.220 gerekçesinde ifade edildiği üzere, suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu, amaç suç niteliğindedir ve ancak doğrudan kast ile işlenebilir.

Silahlı örgütlenme suçunun oluşabilmesi için genel kastın yanı sıra özel kastın da varlığı gereklidir. Bu suç yönünden özel kast ise, belirli amaç suçları (m.302-313) işlemek için silahlı örgüt kurmak veya böyle bir örgütü yönetmektir. Silahlı örgüt kurma ve yönetme suçları bakımından silahlı örgütlenme suçu, belirli suçları işlemek amacıyla kurulduğu için sadece doğrudan kast ile işlenebilir, olası kast ile işlenemez. Silahlı örgüte üye olan kişi bakımından da, failin silahlı örgütün amacını bilerek örgüte üye olması gerekir. Bu suçun manevi unsuru da kasttır. Örgütü kuran, yöneten ya da örgüte üye olan kişilerin TCK m.314 kapsamında sorumlu olabilmeleri için kastlarının bu maddede yer alan suçları işleme amacını kapsaması gereklidir. Fail, belirli suçları işleme amacını ve silahlı örgütün unsurlarını, varlığını bilmelidir.

Örgüt mensubu olan fail, örgütün suç işleme amacıyla kurulduğunu biliyor, ancak bu suçun m.314 kapsamında olduğunu bilmiyorsa, bu madde kapsamında sorumlu olmaz, genel norm olan m.220 kapsamında sorumlu olur¹¹⁸.

Silahlı örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişinin, ayrıca örgüte üye olma suçundan dolayı cezalandırılabilmesi için işlediği suçu kasten gerçekleştirmiş olması ve işlediği suçun örgütün amaçları kapsamında olduğunu bilmesi gerekir¹¹⁹.

Silahlı örgüte yardım etmekten dolayı sorumlu tutulabilmek için yardımın silahlı örgütün varlığı bilerek yapılmış olması gerekir. Doktrinde bir görüşe göre, bu suç bakımından genel kast yeterlidir, özel kast aranmaz. Fail, yardım fiilinin silahlı örgüte yönelik olduğunu ve yaptığı yardımın

¹¹⁷ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.80, 81.

¹¹⁸ Sarıtaş, “Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku’nda Organize Suçlara İlişkin Düzenlemeler”, s.163.

¹¹⁹ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.82.

örgüt için faydalı olduğunu bilmelidir¹²⁰. Düşüncemize göre ise, diğer suçlarda olduğu gibi örgüte yardım etme suçu bakımından da, yardım eden kişinin silahlı örgütün amaçlarını bilmesi gereklidir ve dolayısıyla özel kastın varlığı araştırılmalıdır.

Doktrinde baskı veya hile ile örgüte katılan kişilerin fiillerinin bu suçun oluşturmayacağı ifade edilmektedir¹²¹. Yargıtay tarafından da bu husus, suçun manevi unsuru kapsamında incelenmekte ve suçun oluşmadığı kabul edilmektedir¹²². Ancak suç genel teorisinde kabul ettiğimiz anlayış çerçevesinde, bu yöndeki görüşe katılmamaktayız. Öncelikle, cebir ve tehdit ile hilenin neticelerinin birbirinden farklı olması dolayısıyla ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir. Cebir ve tehdit halinde, kişinin iradesi etkilendiğinden bu husus, kusurluluk kapsamında ele alınmalıdır. Hile halinde ise, kişi hataya sürüklenmişse, kast olmadığından suçun oluşmadığı kabul edilmelidir.

C. Suçun Hukuka Aykırılık Unsuru

Silahlı örgütlenme suçu açısından özellik gösteren hukuka uygunluk sebebi, kanun hükmünü yerine getirmedi. TCK m.24/1'e göre, "*kanun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez*".

Suç örgütüne üye olmayı hukuka uygun hale getiren TCK m.24 kapsamındaki tek sebep, CMK m.139'da yer alan "*gizli soruşturmacı*" koruma tedbiridir. CMK m.139/7/a/3 hükmü gereğince, silahlı örgütlenme suçu bakımından bu koruma tedbiri uygulanabilir. Bu düzenlemeye göre, katalog kapsamında yer alan suçlarla ilgili soruşturmalarda soruşturma konusu suçun işlendiği yönünde kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması ve başka suretle delil elde edilememesi halinde, mahkeme kararı ile kamu görevlileri gizli soruşturmacı olarak görevlendirilebilir. Gizli soruşturmacı olarak görevlendirilen kişinin, örgüt yapılanmasının içine sızarak örgüt faaliyetlerini izlemesi ve bilgi toplaması, hukuka uygunluk sebebidir.

¹²⁰ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.82.

¹²¹ Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8564.

¹²² Yaşının küçük olması sebebi ile kandırılarak örgüte götürülen ve eylemlere katıldığı belirlenemeyen failin örgütten kaçarak teslim olması sebebiyle örgüte üye olma suçunun manevi unsurunun oluşmadığına karar verilmiştir. Bkz: Yargıtay 9.CD., 28.06.1999 tarih ve 2320/2873 K. sayılı karar (Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8564; Taştan, a.g.m., s.117).

Bu hukuka uygunluk sebebi, suç işlemek amacıyla örgüt kurma veya yönetme suçu açısından geçerli değildir. Gizli soruşturmacı, örgütü yönetmek, örgüt amaçları doğrultusunda işlenen suçların sebebi olma anlamına geldiği için örgüt yöneticisi olamaz. Sadece örgüt içinde üye konumunda hiyerarşik yapıya dahil olabilir, ancak görevlendirildiği örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu olmaz¹²³. Bununla birlikte, suç örgütüne üye olma suçunda “suç işleme amacı” bir unsur olmadığından, failin suç işlemek amacıyla kurulduğunu bildiği örgüte üye olması halinde suçun manevi unsuru gerçekleşeceğinden, kanun hükmünü yerine getirme, hukuka uygunluk sebebi mümkün olur¹²⁴. Bu hukuka uygunluk sebebi, silahlı örgüte üye olma bakımından geçerlidir.

III. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ, ETKİN PİŞMANLIK, ANONİM TANIKLIK, İSPAT, SORUŞTURMA USULÜ VE YAPTIRIM

A. Suçun Özel Görünüş Biçimleri

1. Teşebbüs

Silahlı örgüt kurma, yönetme veya böyle bir örgüte üye olma suçlarında hazırlık hareketleri cezalandırılmaktadır.

Silahlı örgütlenme suçuna teşebbüsün mümkün olup olmadığı tartışmalıdır. Bir görüşe göre, silahlı örgütlenme suçu sırf hareket niteliğinde olduğundan teşebbüse elverişli değildir¹²⁵ ve kalkışma suçlarına teşebbüs mümkün değildir¹²⁶. Suçun kanuni tanımında öngörülen neticelerin gerçekleşmesine yönelik elverişli hareketlerin icrasına başlandığında suç tamamlanır¹²⁷. Bir başka görüşe göre, bu suç mütemadi suç olduğu için teşebbüse elverişli değildir¹²⁸. Bir görüşe göre ise, örgüt kurma, yönetme ve örgüte üye olma suçları bakımından, “örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması” unsuru, objektif cezalandırılabilme şartıdır ve objektif cezalandırılabilme

¹²³ Yenedünya/İçer, a.g.e., s.85.

¹²⁴ Sarıtaş, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.495, 496.

¹²⁵ Parlar/Hatipoğlu, a.g.e., s.4210.

¹²⁶ Vesile Sonay Evik, “Devletin Birliğini ve Ülke Bütünlüğünü Bozmak Suçu”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Ankara:2016), 65 (4), s.1725-1747, s.1743.

¹²⁷ Evik, “Devletin Birliğini ve Ülke Bütünlüğünü Bozmak Suçu”, s.1743.

¹²⁸ Hafizoğulları/Kurşun, a.g.m., s.45.

şartı öngörülen suçlar, teşebbüse elverişli değildir¹²⁹. Aksi yöndeki görüşe göre ise, suçun kanuni tanımında yer alan hareketler teşebbüse elverişlidir¹³⁰. Düşüncemize göre, silahlı örgütlenme suçunun teşebbüse elverişli olup olmadığının değerlendirilmesinde suçların farklı özellikleri haiz olmasından dolayı ayrı ayrı incelenmesi gereklidir.

Silahlı örgüt kurma suçu, amaç suçları işlemeye elverişli biçimde kurulduğu anda tamamlanmaktadır. Örgüt kurulmasına ilişkin elverişli hareketlerle suçun icrasına başlanmasına rağmen tamamlanamaması halinde, teşebbüs aşamasında kaldığı kabul edilmelidir. Örneğin, amacı gerçekleştirmek için yeterli sayıda kişi bulunamadığı yahut elverişlilik için yeterli sayıda silah temin edilememesi dolayısı ile hareket tamamlanamadığında örgüt kurma suçu teşebbüs aşamasında kalmış olur¹³¹. Doktrinde aksi yönde bir görüşe göre ise, örgüt kurma suçu, teşebbüse elverişli değildir. Bu görüşe göre örneğin, kişinin kurulacak örgütün amacını, elverişli silahı, araç gereçlerin tür, nitelik ve sayısını belirtmek suretiyle üye toplamaya yönelik gizli bildiri yayınlaması, ancak henüz örgüt kurulmadan yakalanması halinde cezalandırılması mümkün değildir¹³².

Örgütü yönetme, yönetici olarak seçilme veya yöneticilik görevinin üstlenmesiyle başladığından teşebbüse elverişli değildir¹³³.

Silahlı örgüte yardım etme suçu, teşebbüse elverişlidir¹³⁴. Yargıtay tarafından verilen bir kararda, silahlı örgüte mensup kazandırmak amacıyla yola çıkan sanıkların yola çıkmalarıyla birlikte yardım etme fiilinin başladığı, sanıkların örgüte katılacak kişileri teslim edeceği örgüt üyesiyle bulunduğu anda fiillerinin tamamlandığı ve yakalandıkları sırada silahlı örgüte yardım suçunun oluştuğu kabul edilmiştir¹³⁵.

¹²⁹ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.87.

¹³⁰ Gök, a.g.e., s.68.

¹³¹ Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8565, 8566.

¹³² Yenidünya/İçer, a.g.e., s.86.

¹³³ Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8566.

¹³⁴ Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8559; Yenidünya/İçer, a.g.e., s.87.

¹³⁵ Yargıtay 9.CD., 12.02.2009 tarih ve 2008/15871 E., 2009/1496 K. sayılı karar (Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8559).

Yargıtay tarafından verilen başka bir kararda, "... Oluş ve dosya kapsamına göre sanığın, silahlı terör örgütünün propagandasının yapıldığı gerekçesiyle el koyma, satış ve dağıtım yasağına konu olan 300 adet Özgür Halk Günlüğü isimli derginin bulunduğu kendi adına gönderilen koliyi kargodan teslim aldıktan sonra, örgüte

Örgüt propagandası suçuna teşebbüs mümkündür. Bu suç, sırf hareket suçudur. Propaganda fiili, kısımlara bölünebildiği sürece teşebbüs mümkündür¹³⁶.

Suç için anlaşma suçu, TCK m.316'da ayrı bir suç olarak düzenlendiğinden, sadece anlaşmış olmaktan dolayı silahlı örgütlenme suçuna teşebbüs mümkün değildir, koşulları olduğu takdirde m.316 uygulanmalıdır.

2. İştirak

Örgüt kurmak için gerekli olan en az üç kişinin bulunması ve amacın aynı yönde olması koşullarından dolayı silahlı örgütlenme suçu, çok failli bir suçtur. TCK m.220 gerekçesinde de ifade edildiği üzere, iştirak ilişkisinden bahsedebilmek için suç ortakları bakımından suçun konu ya da mağdur bakımından somutlaşması gereklidir. Buna karşılık, örgüt yapılanmasında ise amaçlanan suçların konu veya mağdur itibariyle somutlaşması zorunlu değildir.

Silahlı örgütlenme suçu bakımından amaç suçları işlemek için fiili birleşmenin yeterli kabul edilmesi, amaçlanan suçların konu ya da mağdur itibariyle somutlaştırılmasının zorunlu olmaması, amaç suçların işlenmesinden sonra da örgütsel bağın devam etmesi ve bunun kamu düzeni bakımından tehlike oluşturması sebebiyle suça iştirake ilişkin genel hükümler uygulanmamalıdır¹³⁷.

Azmettirmede sınır aşılmasının hukuki neticeleri tartışılmalıdır. Örneğin, azmettiren, silahlı olmayan bir örgüt kurmaya (TCK m.220) azmettirmiş, ancak azmettirilenler silahlı örgüt kurmuşlarsa (TCK m.314) azmettiren sorumlu olur mu, olur ise hangi suçtan sorumlu olur? Bu halde, nitelik yönünden bir sınır aşımı söz konusu olduğundan, azmettirenin sorumlu olmaması gerekir. Nicelik yönünden sınır aşıldığında, örneğin TCK

yardım bakımından üstlendiği fiili henüz tamamlamadan, söz konusu koliyi yola bırakıp kaçmaya çalıştığı esnada kollukça yakalanması şeklinde gerçekleşen eyleminin silahlı terör örgütüne yardım etmeye teşebbüs suçunu oluşturduğu, hukuki durumunun TCK'nın 314/3 ve 220/7 maddeleri yollamasıyla 314/2.maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği gözetilmeden suç vasfında hataya düşülerek yazılı şekilde karar verilmesi...". Bkz: Yargıtay 16.CD., 10.02.2016 tarih ve 2015/7259 E., 2016/628 K. sayılı karar (Özkaya, a.g.e., s.112, dn.403).

¹³⁶ Yenidünya/İçer, a.g.e., s.90.

¹³⁷ Parlar/Hatipoğlu, a.g.e., s.4211.

m.220/1'e azmettirilen kişi, TCK m.220/3'ü işlediğinde, azmettiren suçun temel şeklinden sorumlu olabilir. Nitelik yönünden sınır aşıldığında, iştirakte bağlılık kuralı ve tipik haksızlığın farklılaşması sebepleri ile azmettirenin ne TCK m.220'den ne de TCK m.314'den sorumluluğu söz konusu olmaz. Benzer yöndeki görüşe göre de, nicelik yönünden sınır aşıldığında suçun temel şeklinden sorumlu olmalı, nitelik yönünden sınır aşıldığında ise azmettirenin sorumluluğu söz konusu olmamalıdır¹³⁸.

3. İçtima

TCK m.314/3'de yer alan düzenleme uyarınca, TCK m.220'de yer alan hükümler silahlı örgütlenme suçu bakımından da uygulanacaktır. TCK m.220/4 gereğince, silahlı örgüte üye olan kişiler, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen tüm suçlardan ayrıca cezalandırılırlar. TCK m.220/5 gereğince, silahlı örgütün kurucu ve yöneticileri, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen tüm suçlardan ayrıca cezalandırılırlar. TCK m.220/6 gereğince, örgüt adına suç işleyen kişi, işlediği bu suçun yanı sıra ayrıca örgüte üye olmak suçundan cezalandırılır. Yargıtay tarafından verilen bir kararda da, sanığın silahlı örgütün amacı doğrultusunda gösterilere katılmak, kalabalığı belli bir tarafa yönlendirmek, polise taş atmak suretiyle örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlediği ve TCK m.314/3, m.220/6 hükümleri gereğince hem silahlı örgüte üye olmaktan hem de suç oluşturan diğer fiillerinden dolayı ayrı ayrı cezalandırılması gerektiği içtihat edilmiştir¹³⁹. Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi bu hallerde, silahlı örgüte üye olma suçundan dolayı TCK m.314/2'ye göre ceza verilmeli, ancak ceza TCK m.220/6'ya göre indirilmelidir. TCK m.220/7 gereğince, hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte silahlı örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Bu halde de, silahlı örgüte üye olma suçundan dolayı TCK m.314/2'ye göre ceza verilmeli, ancak ceza TCK m.220/7'ye göre indirilmelidir.

Silahlı örgütün amaç suçları olan suçlardan birkaçının ya da tümünün işlenmesi halinde de tek suç meydana gelir¹⁴⁰, ancak bu husus, TCK m.61 kapsamında cezanın belirlenmesinde göz önüne alınmalıdır.

¹³⁸ Sarıtaş, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.418.

¹³⁹ Yargıtay 9.CD., 05.06.2007 tarih ve 5129-4958 K. sayılı karar (Parlar/Hatipoğlu, a.g.e., s.4214). Ayrıca bkz: Yargıtay 9.CD., 02.04.2007 tarih ve 2007/2728 E., 2007/2182 K. sayılı karar (Çakın, a.g.e., s.75).

¹⁴⁰ Yaşar/Gökcan/Artaç, a.g.e., s.8566.

Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçu genel, silahlı örgütlenme suçu ise özel niteliktedir. Bu nedenle, her iki suç arasında genel norm – özel norm ilişkisi yönünden görünüşte içtima bulunmakta ve özel normun önceliği ilkesi gereğince koşulları varsa, silahlı örgütlenme suçunun uygulanması gereklidir¹⁴¹. Silahlı örgütlenme suçunun oluşması için örgüt, 314.maddede yer alan suçları işlemek amacıyla kurulmuş olmalı ve örgüt silahlı olmalıdır. Bu koşulların varlığı halinde 314.madde, aksi halde genel norm niteliğinde olan 220.maddeden sorumluluk söz konusu olmalıdır¹⁴².

İçtima bakımından önemli neticeleri olması dolayısıyla suç için anlaşma suçu ve silahlı örgütlenme suçu arasındaki farklar üzerinde durulmalıdır. İlk olarak, suç için anlaşma suçunda, henüz kurulmuş bir silahlı örgüt olmayıp bu suçun hazırlık hareketleri ve bu kapsamda en az iki kişinin anlaşması söz konusudur. İkinci fark, suç için anlaşma suçunda, iki ya da daha fazla kişinin araç ve amaç yönleriyle fikri anlaşmalarının oluşması yeterliyken, silahlı örgütlenme suçunda en az üç kişinin silahlı organize bir yapıyı oluşturmalarının gerekli olmasıdır¹⁴³. Üçüncü fark, anlaşmanın soyut nitelikte olması, örgütün ise amaca yönelik somut hareketleri gerektirmesidir. Dördüncü fark ise, suç için anlaşma suçunda silah unsuru bulunmaz iken, silahlı örgütlenme suçunda silah koşulunun aranmasıdır.

Anayasayı ihlal suçunun silahlı örgüt kapsamında işlendiği hallerde, biri kalkışma suçu, biri de hazırlık hareketi niteliğinde olan silahlı örgütlenme olmak üzere iki ayrı suçtan dolayı sorumluluk söz konusu olacaktır¹⁴⁴.

Örgüte silah sağlama suçu, örgüte mensup olmayan kişiler tarafından işlenebilen özel bir normdur¹⁴⁵. Bir kimse hem örgüte silah sağlamakta hem

¹⁴¹ Evik, “Silahlı Örgütlenme Suçu”, s.131; Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8566; Sarıtaş, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.154, 425; Yenidünya/İçer, a.g.e., s.34; Zengin, a.g.e., s.36; Çakın, a.g.e., s.106.

¹⁴² Sarıtaş, “Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku’nda Organize Suçlara İlişkin Düzenlemeler”, s.163.

¹⁴³ Evik, “Devletin Birliğini ve Ülke Bütünlüğünü Bozmak Suçu”, s.1743; Evik, “Silahlı Örgütlenme Suçu”, s.109.

Yargıtay tarafından verilen bir kararda da suç için anlaşma suçunda, suç işlemek üzere bir araya gelme ve burada devamlılığın olduğu, ancak örgütlenme olmadığı ifade edilmiştir. Bkz: Yargıtay 6.CD., 16.06.2016 tarih ve 2013/5246 E., 2016/5163 K. sayılı karar (Şen/Eryıldız, a.g.e., s.413).

¹⁴⁴ Ezgi Aygün Eşitli, “Anayasayı İhlal Suçu”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* (Ankara:2016), 65 (4), s.1689-1724, s.1721.

¹⁴⁵ İzzet Özgenç, *Terörle Mücadele Kanunu* (Ankara:Seçkin Yayıncılık, 2006), s.29.

de silahlı örgüt üyesi ise, ceza sorumluluğunun ne şekilde olması gerektiği üzerinde durulmalıdır. Düşüncemize göre, bu takdirde failin, silahlı örgüte üye olmaktan dolayı TCK m.314/2 ve silah sağlama suçundan dolayı TCK m.315 gereğince ayrı ayrı cezalandırılması gereklidir¹⁴⁶. Eğer suçun konusu, TCK m.174'te yer alan “*tehlikeli maddelerin izinsiz olarak bulundurulması veya el değiştirmesi*” suçuna ilişkin madde kapsamında yer almaktaysa, TCK m.220/4 atfı ile ayrıca bu suçtan da sorumlu tutulup tutulmayacağı da incelenmelidir. Bir görüşe göre, bu unsur, silahlı örgütlenme suçunun bir unsuru olacağından en ağır cezayı gerektiren 314.maddeye göre ceza verilmesi gerekir¹⁴⁷. Düşüncemize göre, eğer suç konusu TCK m.174 kapsamında ise, m.220/4 hükmü gereğince, failin bu suçtan ayrıca sorumlu tutulması gereklidir, aksi takdirde m.174'ten dolayı sorumlu tutulmamalıdır.

Doktrinde bir görüşe göre, eylemin tehlikeli boyutlara ulaşması halinde, failin m.314'ten değil, eylemin niteliğine göre m.302-309'ten sorumlu olması gerekir¹⁴⁸. Bu görüşe katılmak mümkün değildir. Çünkü, TCK m.314, hazırlık hareketlerini cezalandırmaktadır ve eğer amaç suç işlenmiş ise, bu suçtan dolayı ayrıca sorumlu tutulması gerekmektedir. Hazırlık hareketlerinin tehlikeli olması boyutundan ziyade, amaç suçlara ilişkin tipikliğin haksızlık unsurlarının somut olayda gerçekleşip gerçekleşmediği incelenmelidir.

Silahlı örgütlenme suçu kapsamındaki silahın bulundurulmasından dolayı failin ayrıca 6136 sayılı Kanundan dolayı da sorumlu olup olamayacağı tartışmalıdır. Bir görüşe göre, silah, 6136 sayılı Kanuna aykırı olarak taşındığı ve silahlı örgütlenme suçunun bir unsurunu oluşturduğu için bileşik suç söz konusu olur¹⁴⁹. Doktrinde aksi yöndeki görüşe göre ise, burada bileşik suçtan söz etmek mümkün değildir. Çünkü suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçunun nitelikli hali, ruhsatsız silah taşımak değil, silah taşımaktır. Burada silahlı örgütün varlığından başkaca hukuki

¹⁴⁶ Yargıtay tarafından verilen kararlarda da failin silah sağlama suçundan dolayı sorumlu tutulması için örgüte üye olmaması gerektiğinden, terör örgütü üyesi olan fail aynı zamanda silah sağladığında, örgüt üyesi olmaktan dolayı TCK m.314/2 ve patlayıcı madde bulundurma suçundan ayrıca TCK m.314/3 ve m.220/4 yollamasıyla m.174 çerçevesinde cezalandırılmalıdır. Bkz: Yargıtay 16.CD., 27.06.2016 tarih ve 2016/3879 E., 2017/4520 K. sayılı karar; Yargıtay 16.CD., 13.02.2017 tarih ve 2016/6667 E., 2017/799 K. sayılı karar (Şen/Eryıldız, a.g.e., s.415).

¹⁴⁷ Gök, a.g.e., s.70.

¹⁴⁸ Taştan, a.g.m., s.115.

¹⁴⁹ Gök, a.g.e., s.70; Parlar/Hatipoğlu, a.g.e., s.4206; Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8567.

menfaatler de zedelenmektedir. Bu sebeple ruhsatsız silah bulundurmaktan ayrıca ceza verilmelidir¹⁵⁰. Benzer bir görüşe göre de TCK m.314/3'ün atfıyla m.220/4 gereğince ayrı suç olarak kabul edilerek ayrıca cezalandırılması gereklidir¹⁵¹. Bu görüşe benzer şekilde Yargıtay tarafından verilen bir kararda da, sanığa silahlı örgüt üyesi olarak ceza verilmesinin yanı sıra 6136 sayılı Kanuna aykırılıktan dolayı da ceza verilmesine ilişkin hüküm onanmıştır¹⁵². Düşüncemize göre de bu suç kapsamında yer alan silah, ruhsatsız silah bulundurma suçunu karşılayan bir unsur değildir, dolayısıyla bileşik suç söz konusu olmamalı ve gerçek içtima hükümleri uygulanmalıdır.

B. Cezayı Kaldıran ya da Azaltan Sebep Olarak Etkin Pişmanlık

TCK m.314/3'teki atf sebebiyle TCK m.221'de yer alan etkin pişmanlık hükmü, silahlı örgütlenme suçu bakımından da geçerlidir. Yargıtay da bu yönde kararlar vermektedir¹⁵³.

TCK m.221/1'de yer alan etkin pişmanlık, örgüt kurucu ve yöneticilerini kapsamaktadır. Bu hükme göre, henüz suç işlemeyen ve soruşturma başlamadan önce örgütü dağıtan ya da verdiği bilgilerle örgütün

¹⁵⁰ Sarıtaş, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.432, 433.

¹⁵¹ Taştan, a.g.m., s.115.

¹⁵² “Sanık H.Ü. hakkında, silahlı örgüt üyesi olma, 6136 sayılı Kanuna aykırılık, sanıklar M. S. D., M. Y. haklarında silahlı örgüte yardım ve sanıklar H.Ü., M. S. D. haklarında patlayıcı madde bulundurma suçlarıyla ilgili incelemede; (...) sanık H. Ü.'nin silahlı örgüt üyesi olma, 6136 sayılı Kanuna aykırılık, sanıklar M. S. D. ve M. Y.'nin silahlı örgüte yardım, sanıklar H. Ü., M. S. D. haklarında patlayıcı madde bulundurma suçlarından mahkumiyetlerine ilişkin hükmün onanmasına”. Bkz: Yargıtay 9. CD., 01.12.2008 tarih ve 2008/3180 E., 2008/13060 K. sayılı karar (Sarıtaş, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221), s.433, dn.889.

¹⁵³ “... Silahlı örgüt üyesi olup kendiliğinden örgütten ayrılarak teslim olan sanığın örgütün faaliyeti çerçevesinde herhangi bir suçun işlenişine iştirak edip etmediği ve yaptığı açıklamaların doğruluğu EGM'den sorulup araştırıldıktan sonra hukuki durumunun tayin ve takdiri gerekirken, 5237 sayılı TCK'nın 221.maddesi hükümlerinin terör suçları için uygulanamayacağından bahisle etkin pişmanlık hükmünün uygulanmasına yer olmadığına karar verilmesi...” hukuka aykırı görülmüştür. Bkz: Yargıtay 9.CD., 10.05.2017 tarih ve 2006/7781 E., 2007/4039 K. sayılı karar (Özkaya, a.g.e., s.134, dn.467).

Benzer yönde karar için bkz: Yargıtay 9.CD., 22.05.2007 tarih ve 2007/111 E., 2007/4440 K. sayılı karar (Özkaya, a.g.e., s.152, dn.513).

dağılmasını sağlayan kurucu veya yöneticiler hakkında cezaya hükmedilmez.

TCK m.221/2'de yer alan etkin pişmanlık, örgüte üye olan kimseleri kapsamaktadır. Bu hükme göre, örgüt faaliyeti çerçevesinde herhangi bir suçun işlenişine iştirak etmemiş olan ve gönüllü olarak örgütten ayrıldığını ilgili makamlara bildiren kimseler hakkında cezaya hükmedilmez. Yargıtay tarafından verilen bir kararda, silahlı örgüt mensubu sanık hakkında, örgütün faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlara katılıp katılmadığı yeterince tartışılıp değerlendirilmeden TCK m.221/2 kapsamında olmasına rağmen, m.221/4 kapsamındaki koşulların oluşmadığı gerekçesi ile talebin reddine karar verilmesi hukuka aykırı görülmüştür¹⁵⁴.

TCK m.221/3'te yer alan etkin pişmanlık, örgüte üye olan kimseleri kapsamaktadır. Bu hükme göre, örgütün faaliyeti çerçevesinde herhangi bir suçun işlenişine iştirak etmeden yakalanan örgüt üyesi, pişmanlık duyarak örgütün dağılması ya da mensuplarının yakalanmasını sağlamaya elverişli bilgi vermesi halinde cezaya hükmedilmez. Yargıtay tarafından verilen bir kararda, silahlı terör örgütünün üyesi olduğu anlaşıldığı halde, kovuşturma aşamasında önceki ifadelerini reddedip örgüt üyesi olmadığını beyan eden fail hakkında etkin pişmanlık hükmünün uygulanmasının mümkün olmadığı ifade edilmiştir¹⁵⁵.

TCK m.221/4'te yer alan etkin pişmanlık hükmünün kapsamı oldukça geniştir. Bu hükmün kapsamında, örgüt kuran, yöneten, üye olan ya da üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen yahut örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi bulunmaktadır. Maddede yer alan bu kişilerin gönüllü olarak teslim olup, örgütün yapısı ve faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili bilgi vermesi halinde, hakkında örgüt kurmak, yönetmek ya da örgüte üye olmak suçundan dolayı cezaya hükmedilmez. Kişinin bu bilgileri yakalandıktan sonra vermesi halinde, hakkında bu suçtan dolayı verilecek ceza üçte birden üçte dörde kadar indirim yapılır. Böylece bu hükümde hem cezayı ortadan kaldıran hem de cezayı azaltan etkin pişmanlık sebebi düzenlenmiştir.

¹⁵⁴ Yargıtay 9. CD., 27.03.2006 tarih ve 2006/350 E., 2006/1850 K. sayılı karar (Çakın, a.g.e., s.104).

¹⁵⁵ Yargıtay 9.CD., 10.07.2008 tarih ve 2008/2090-8917 K. sayılı karar (Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8565).

C. İspat

Silahlı örgüt kurma, yönetme yahut böyle bir örgüte üye olma suçlarından ceza verilebilmesi için silahlı örgütün varlığının şüpheyeye yer bırakmayacak şekilde ispatlanmış olması gereklidir.

Bilinen bir suç örgütü ise, örgütün varlığını tespit eden yargı kararları, ispat için yeterli olacaktır. Ancak ilk kez varlığı ortaya çıkan bir silahlı örgüt söz konusu ise, yukarıda örgütün tanım ve unsurlarında ifade ettiğimiz ölçütlerin varlığı araştırılmalıdır.

Bir kişinin örgüt üyesi olup olmadığı, somut olayın özelliklerine göre belirlenmelidir. Bunun için ise, kişinin suç işleme amacıyla birleşen örgüt yapısına dahil olma ve örgütün amaçlarını gerçekleştirme iradesine sahip olup olmadığı, böyle bir irade varsa ne kadar zamandır olduğu gibi hususlar araştırılmalıdır¹⁵⁶. Bu kapsamda, örgüt üyelerinin somut veya soyut fiilleri gerçekleştirmek için geçici ya da sürekli şekilde birleşmiş olmaları ve üyeler arasındaki hiyerarşik ilişkinin ve örgüt dokümanlarının incelenmesi gereklidir¹⁵⁷. Ayrıca, elde edilen örgüte ait eşyaların niteliği, örgüte ait evlerde bulunan malzeme, doküman ve silahlar ile bilgisayar kayıtları, sanıklara ait tüm rapor ve bilgiler birlikte değerlendirilmelidir¹⁵⁸.

Yargıtay tarafından verilen kararların çoğunluğunda, eksik araştırma ile hüküm verilmesi, bozma sebebi olarak kabul edilmektedir¹⁵⁹. Ayrıca, failin

¹⁵⁶ “Tornacılık işi yapan sanığın, aralarında önceden anlaşılıp iş bölümü ve hiyerarşik bir yapı içerisinde süreklilik gösterecek şekilde planlı bir ortaklık ve paylaşım anlayışıyla kurulan suç örgütüne üye olarak suç işlediğine dair yeterli delil bulunmadığından beraati yerine ...” Bkz: Yargıtay 8.CD., 12.03.2009 tarih ve 4959/3809 K. sayılı karar (Yenidünya/İçer, a.g.e., s.39).

¹⁵⁷ Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8539; Taştan, a.g.m., s.116.

¹⁵⁸ Taştan, a.g.m., s.116.

¹⁵⁹ “Örgütten kendiliğinden ayrılarak teslim olan ve pişman olduğunu beyan eden sanığın, örgütün faaliyeti çerçevesinde herhangi bir suçun işlenmesine iştirak edip etmediği araştırılıp, açıklamalarının doğruluğu Emniyet Genel Müdürlüğünden sorularak sonucuna göre hukuki durumunun tayin ve takdiri gerekirken, eksik soruşturma ile yazılı şekilde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasına yer olmadığına karar verilmesi,” Bkz: Yargıtay 9.CD., 24.10.2007 tarih ve 9329-7588 K. sayılı karar (Parlar/Hatipoğlu, a.g.e., s.42112).

“Örgüt üyesi olup örgütten kendiliğinden ayrılarak teslim olan ve pişman olduğunu beyan eden sanığın, örgütün faaliyeti çerçevesinde herhangi bir suçun işlenmesine iştirak edip etmediği İçişleri Bakanlığından sorulup araştırılarak, sonucuna göre hukuki durumunun tayin ve takdiri gerekirken eksik soruşturma ile yazılı şekilde

örgütsel faaliyet yürüttüğü tespit edilememişse, örgüt üyesi olarak kabul edilmemesi gerektiği ifade edilmektedir¹⁶⁰. Bu bağlamda, kişinin örgüt üyesi olarak kabul edilebilmesi için açık bir şekilde yürüttüğü örgütsel faaliyetin ispatlanmış olması gereklidir.

D. Anonim Tanıklık

Anonim tanık, kimlik veya adres bilgilerinin saklanması, değiştirilmesi, duruşmada hazır bulunma hakkına sahip olanlar olmadan dinlenmesi ve görüntü ile sesin aktarılması, değiştirilmesi şeklindeki usuller ile kişinin tanınmasını sağlayan bilgiler saklı tutularak dinlenen tanık olarak tanımlanabilir¹⁶¹.

Anonim tanıklık kurumuna ilişkin esaslar, CMK m.58/2 ve devamında düzenlenmiştir. Tanıkların korunmasına ilişkin hükümler, ancak bir örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından uygulanabilir (CMK m.58/5).

Anonim tanık beyanı, tek başına ve belirleyici delil olarak kullanılmamalıdır. Kimliği saklı tutulan tanığın beyanının başka delillerle doğrulanması, destekleyici delillerin varlığı oldukça önemlidir¹⁶². Kimlik ve adres bilgileri gizlenen tanık, aleni duruşmada dinlenmiş olsa dahi savunma hakları bir ölçüde sınırlandırılmış olduğundan tek başına delil değeri olmamalıdır¹⁶³. Sanık hakkında verilen mahkumiyet kararında tek veya belirleyici delil, anonim tanığın beyanı olmamalı, hükme esas teşkil edecek

hüküm tesisi, ...” Bkz: Yargıtay 9.CD., 20.09.2007 tarih ve 121-6557 K. sayılı karar (Parlar/Hatipoğlu, a.g.e., s.4213).

¹⁶⁰ “Sanıkların aksi sabit olmayan savunmaları ve tüm dosya kapsamından küçük yaşta aileleri ile birlikte Birleşmiş Milletler denetimindeki kamplarda kaldıkları anlaşılmış, ancak bu süre içinde örgütle organik bağ içine girip faaliyette bulduklarına dair her türlü şüpheden uzak kesin ve inandırıcı delil elde edilemediği gözetilmeden ...” (Yargıtay 9.CD., 29.11.2005 tarih ve 2005/6028 E., 2005/9094 K. sayılı karar, Yaşar/Gökcan/Artuç, a.g.e., s.8540).

Benzer yönde karar için bkz: Yargıtay CGK., 11.11.2021 tarih ve 2020/61 E., 2021/546 K. sayılı karar (<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>, E.T.: 03.08.2022).

¹⁶¹ Tülay Kitapçıoğlu Yüksel, “Terör Suçlarında Anonim Tanıklık”, Ed: Prof. Dr. Adem Sözüer, 7. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali Tebliğler Kitabı, 2017, s.107-118, s.108.

¹⁶² Kitapçıoğlu Yüksel, a.g.m., s.115.

¹⁶³ Bayram Turgut, *Ceza Muhakemesinde Tanıkların Korunması* (Ankara:Turhan Kitabevi, 2010), s.262; Yenidünya/İçer, a.g.e., s.120.

başkaca deliller de olmalı¹⁶⁴ ve diğer deliller de anonim tanık beyanı olmamalıdır¹⁶⁵. AİHM, Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay tarafından verilen kararlarda da anonim tanık beyanının tek başına mahkumiyet için yeterli delil olarak kabul edilmeyeceği ifade edilmektedir¹⁶⁶.

¹⁶⁴ TKK m.9/8'de de bu hususa yer verilerek doğrudan doğruyalık ilkesi ve adil yargılanma hakkı bakımından ortaya çıkan sıkıntıların bir anlamda önüne geçilmesi amaçlanmaktadır (Yenidünya/İçer, a.g.e., s.124).

Ayrıca bkz: Şen, a.g.e., s.242; Ersan Şen, "Gizli Tanıklık", *Nevşehir Barosu Dergisi* (Nevşehir:2014), Yıl:1, Sayı:1, s.273-283, s.280; Feridun Yenisey ve Ayşe Nuhoğlu, *Ceza Muhakemesi Hukuku* (Ankara:Seçkin Yayıncılık, 2016), 8. Baskı, s.541; Yusuf Solmaz Balo, *Uluslararası İske ve Uygulamalar Çerçevesinde Ceza Muhakemesinde Tanık Koruma (Anonim Tanık)* (Ankara:Seçkin Yayıncılık, 2009), s.196.

Anonim tanık beyanları, belirti delileri ile bir araya geldiğinde mahkumiyet kararı için yeterli hale gelebilir ve anonim tanık beyanı esas alınarak usulüne uygun bir şekilde toplanmış diğer deliller de muhakemede değerlendirilebilir (Balo, a.g.e., s.242).

¹⁶⁵ Burcu Dönmez, "AİHM ve AYM Kararları Işığında Gizli Tanıklara Soru Sorma Hakkının Kullanılması", *TBB Dergisi* (Ankara:2016), Sayı:127, s.121-156, s.131; Feridun Yenisey, "Örgüt Suçu, Muhakemesi ve Gizli Tanık", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* (İstanbul:2010), Prof. Dr. Köksal Bayraktar'a Armağan, Cilt:1, s.397-420, s.420.

Bir görüşe göre, anonim tanık beyanının mahkumiyet hükmünün belirleyici delili olamamasına ilişkin bir hüküm eklenmelidir (Mahmut Kaplan, "Karşılaştırmalı Hukukta ve Türk Ceza Hukukunda Anonim Tanıklık", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2011, s.53).

¹⁶⁶ AİHM tarafından verilen *Van Mechelen/Hollanda* kararında, kendisi duruşma salonunda bulunmayan, sadece sesi duyulan, görüntüsü izlenmeyen tanığın verdiği beyana dayanılarak hüküm kurulamayacağı içtihat edilmiştir (Yenisey/Nuhoğlu, a.g.e., s.540; Turgut, a.g.e., s.323; Yenidünya/İçer, a.g.e., s.122; Yenisey, a.g.m., s.418).

Kostovski/Hollanda kararında Mahkeme, sadece anonim tanıkların beyanlarının yeterli görülerek sanığın cezalandırılmasını uygun görmemiş, duruşmalarda tanıklık yapmayan ve kimliği gizli tutulan iki kişiden alınan ifadelere dayandırılmış olmasının adil yargılanma hakkını ihlal ettiğine karar vermiştir (Şen, a.g.e., s.243, 245; Kaplan, a.g.e., s.49).

Anayasa Mahkemesi tarafından verilen 25.06.2015 tarihli *Baran Karadağ* kararına göre, mahkumiyet kararı yalnızca anonim tanığın ifadesine dayandırılmamalı ve bu ifade mahkumiyet kararının belirleyici delili olmamalıdır (AYM tarafından verilen 25.06.2015 tarihli Baran Karadağ kararı). Karar için bkz: <http://www.anayasa.gov.tr/icsayfalar/basin/kararlarailiskinbasinbasinduyurulari/bireyselbasvuru/detay/9.html>, E.T: 24.09.2017). Ayrıca bkz: Dönmez, a.g.m., s.153.

E. Soruşturma Usulü ve Yaptırım

Bu suçların soruşturması, re'sen yapılır.

6526 sayılı Kanun ile TMK m.10'da yer alan özel yetkili mahkemeler kaldırılmıştır. Aynı Kanun ile Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 12.maddesi değiştirilmiş ve silahlı örgütlenme suçu ile TMK kapsamına giren suçlar dolayısıyla açılan davalarda ağır ceza mahkemesinin görevli olduğu kabul edilmiştir. Bu hükümde, TCK'nın İkinci Kitap Dördüncü Kısımının Dört, Beş, Altı ve Yedinci bölümünde tanımlanan suçlar bakımından ağır ceza mahkemelerinin görevli olduğu düzenlenmiştir. Bu bağlamda, silahlı örgütlenme suçu bakımından da ağır ceza mahkemeleri görevlidir.

Silahlı örgütlenme suçunun vatandaş ya da yabancı tarafından yabancı ülkede işlenmesi halinde Türk kanunları uygulanır (*TCK m.13/1/b*). Yabancı ülkede mahkumiyet ya da beraat hükmü verilmiş olsa bile Adalet Bakanının talebi üzerine Türkiye'de yargılama yapılır (*TCK m.13/3*).

Silahlı örgütlenme suçu, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu m.3 kapsamında terör suçudur. TMK m.5 hükmüne göre de, failin cezası yarı oranında artırılır. Soruşturma ve kovuşturma yönünden de bu kanun hükümlerinin uygulanması gereklidir.

Silahlı örgüt kurma ve yönetme suçlarının cezası, on yıldan on beş yıla kadar hapis cezasıdır. Silahlı örgüte üye olma suçunun cezası, beş yıldan on yıla kadar hapis cezasıdır.

Yargıtay 10. Ceza Dairesi tarafından verilen 27.03.2008 tarih ve 2007/25667 E., 2008/4879 K. sayılı karara göre, kovuşturma aşamasında dinlenmediği halde soruşturma aşamasında dinlenen muhbirlerin beyanının hükme esas alınmayacağına ve mevcut diğer delillere göre karar verilmesi gerektiği içtihat edilmiştir (Şen, a.g.e., s.240; Şen, a.g.m., s.277). Yargıtay'ın bu kararına yönelik olarak, muhbirin anonim tanık olarak dinlenmesi halinde artık muhbir sıfatından çok anonim tanık sıfatını taşıyacak olup, tanık sıfatıyla yargılamaya dahil olması söz konusudur ve diğer delillere göre karar verilmesi gerekliliğinin nedeninin anlaşılmasına yönelik eleştiri için bkz: Turgut, a.g.e., s.290.

Yargıtay 9. Ceza Dairesi tarafından verilen 2013/14311 E., 2014/11178 K. sayılı kararında da anonim tanık beyanının tek başına hükme esas teşkil edemeyeceği içtihat edilmiştir. Benzer yönde karar için bkz: Yargıtay 16.CD., 29.04.2015 tarih ve 2015/1399 E., 2015/1060 K. sayılı karar; Yargıtay 16.CD., 04.05.2015 tarih ve 2015/252 E., 2015/1078 K. sayılı karar; Yargıtay 1. CD., 03.03.2010 tarih ve 2009/4015 E., 2010/1277 K. sayılı karar (Kaplan, a.g.e., s.51).

SONUÇ

Bu çalışmada, TCK m.314'te yer alan “silahlı örgüt” suçu, suç inceleme yöntemine göre incelenmiştir. Özel norm niteliğinde olan TCK m.314, genel norm olan TCK m.220'den iki önemli özelliği dolayısıyla ayrılmaktadır. Bu özellikler, silahlı örgütlenme suçunda silahın suçun temel şeklinin bir unsuru olması ve örgütün dördüncü ve beşinci bölümde yer alan suçları işlemek amacıyla kurulmuş olmasının gerekmesidir.

Bir örgütün silahlı olup olmadığının belirlenmesine ilişkin objektif kriterlerin neler olduğu belirlenmelidir. Düşüncemize göre, silah değerlendirmesinde, iki aşamalı bir inceleme yapılmalıdır. Öncelikle amaç suç belirlenmelidir. Sonrasında tespit edilen amaç ile bu amacı gerçekleştirmeye yönelik önemli bir araç olan silahın uyumlu olup olmadığı ve silahın amaca ulaşmaya elverişli olup olmadığı değerlendirilmelidir.

Silahlı örgütlenme suçunun unsurları, TCK m.220'de yer alan suçun genel esaslarına uygun bir örgütün varlığı, örgütün TCK m.302-313 arasında düzenlenen suç ya da suçların işlenmesi amacıyla kurulmuş olması ve silahlı olmasıdır.

Doktrinde, silahlı örgütlenme suçunun mütemadi bir suç olduğu ifade edilmektedir. Düşüncemize göre ise, silahlı örgütlenme suçu kapsamındaki suçların yapısı itibariyle farklılıklar taşıması dolayısıyla ayrı ayrı incelenmesi gereklidir.

Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme suçunun yer aldığı TCK m.220/6, ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesi ve kanunilik ilkesine uygun değildir. Aynı zamanda örgüte üye olmayan ile örgüte üye olanın aynı şekilde cezalandırılması, aynı durumda olmayanlara aynı ceza verilmesi dolayısıyla eşitlik ilkesi yönünden de sakıncalıdır. 6352 sayılı Kanun ile TCK m.220/6'ya örgüte üye olma suçundan dolayı verilecek cezanın yarısına kadar indirilebileceği hükmü eklenmiştir. Devamında 6459 sayılı Kanun ile bu hükmün yalnızca silahlı örgütler hakkında uygulanacağı ifade edilerek kapsamı daraltılmıştır. Bu eleştirilerimiz, örgüte üye olmamakla birlikte örgüte yardım etme suçu bakımından da geçerlidir. AYM ve AİHM tarafından verilen ihlal kararları da göz önüne alınarak normatif düzenlemede değişiklik yapılması gerektiği düşüncesindeyiz. Örgüt adına suç işleme ve örgüte yardım etme suçlarının örgüte üye olma suçuna bağlılığının kaldırılarak münferit suçlar olarak cezalandırılmasının öngörülmesini önermekte ve böylece düzenlemenin ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesi ve belirlilik ilkesine uygun olacağı görüşüdeyiz.

Silahlı örgüte yardımın niteliğinin maddi ve manevi olarak ayrılarak maddi yardımların TCK m.220/7, maddi olmayanların ise TMK m.7/2 ya da TCK m.220/8 kapsamında kabul edilmesi isabetli değildir. Burada yapılan katkının muhteviyatı itibariyle yardım niteliğinde mi, yoksa propaganda niteliğinde mi olduğunun ayırt edilmesi önemlidir.

Azmettirmede sınır aşılmasının hukuki neticeleri tartışılmalıdır. Örneğin, azmettiren, silahlı olmayan bir örgüt kurmaya (TCK m.220) azmettirmiş, ancak azmettirilenler silahlı örgüt kurmuşlarsa (TCK m.314) azmettiren sorumlu olur mu, olur ise hangi suçtan sorumlu olur? Bu halde, nitelik yönünden bir sınır aşımı söz konusu olduğundan, azmettirenin sorumlu olmaması gerekir. Nicelik yönünden sınır aşıldığında, örneğin TCK m.220/1'e azmettirilen kişi, TCK m.220/3'ü işlediğinde, azmettiren suçun temel şekliyle sorumlu olabilir. Nitelik yönünden sınır aşımında hem iştirakte bağlılık kuralı hem de tipik haksızlığın farklılaşması sebebi ile azmettirenin ne TCK m.220'den ne de TCK m.314'den sorumluluğu söz konusu olmaz.

Suç için anlaşma suçu ile silahlı örgütlenme suçu arasındaki farkların da belirlilik kazanması önemlidir. İlk olarak, suç için anlaşma suçunda, henüz kurulmuş bir silahlı örgüt olmayıp bu suçun hazırlık hareketleri ve bu kapsamda en az iki kişinin anlaşması söz konusudur. İkinci fark, suç için anlaşma suçunda, iki ya da daha fazla kişinin araç ve amaç yönleriyle fikri anlaşmalarının oluşması yeterliyken, silahlı örgütlenme suçunda en az üç kişinin silahlı organize bir yapıyı oluşturmalarının gerekli olmasıdır. Üçüncü fark, anlaşmanın soyut nitelikte olması, örgütün ise amaca yönelik somut hareketleri gerektirmesidir. Dördüncü fark ise, suç için anlaşma suçunda silah unsuru bulunmaz iken, silahlı örgütlenme suçunda silah koşulunun aranmasıdır.

Bir kimse hem örgüte silah sağlamakta hem de silahlı örgüt üyesi ise, ceza sorumluluğunun ne şekilde olması gerektiği üzerinde durulmalıdır. Düşüncemize göre, bu takdirde failin, silahlı örgüte üye olmaktan dolayı TCK m.314/2 ve silah sağlama suçundan dolayı TCK m.315 gereğince ayrı ayrı cezalandırılması gereklidir. Eğer suçun konusu, TCK m.174'de yer alan "tehlikeli maddelerin izinsiz olarak bulundurulması veya el değiştirmesi" suçuna ilişkin madde kapsamında yer almaktaysa, TCK m.220/4 atfı ile ayrıca bu suçtan da sorumlu tutulup tutulmayacağı da önemlidir. Eğer suç konusu TCK m.174 kapsamında ise, m.220/4 hükmü gereğince, failin bu suçtan ayrıca sorumlu tutulması gereklidir, aksi takdirde m.174'ten dolayı sorumlu tutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

- Akın, Engin. Terör ve Terörün Finansmanı Suçu. Ankara: Adalet Yayınevi, 2009.
- Aygün Eşitli, Ezgi. “Anayasayı İhlal Suçu”. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 65 (4), s.1689-1724, Ankara: 2016.
- Balo, Yusuf Solmaz. Uluslararası İlke ve Uygulamalar Çerçevesinde Ceza Muhakemesinde Tanık Koruma (Anonim Tanık). Ankara:Seçkin Yayıncılık, 2009.
- Boz, Burak. “Türk Ceza Hukukunda Terör Örgütü ve Terör Örgütüne Üye Olma Suçu”, ASBÜ Hukuk Fakültesi Dergisi 2. No:1, s.131-186, Ankara:2020.
- Çakın, Özgür, “Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu (TCK m.220)”, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2015.
- Demir, Oğuzhan. Suç Örgütüne Yardım Etme Suçu. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- Dönmez, Burcu. “AİHM ve AYM Kararları Işığında Gizli Tanıklara Soru Sorma Hakkının Kullanılması”. TBB Dergisi, Yıl:2016, Sayı:127, s.121-156, Ankara: 2016.
- Evik, Vesile Sonay. “Devletin Birliğini ve Ülke Bütünlüğünü Bozmak Suçu”, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 65 (4), s.1725-1747, Ankara:2016.
- Evik, Vesile Sonay. “Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu”, Prof. Dr. Nur Centel’e Aramağan. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt:19, Sayı:2, s.667-697, İstanbul:2013.
- Evik, Vesile Sonay, “Silahlı Örgütlenme Suçu”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:5, Sayı:1, 2006, s.101-133.
- Gök, Aybala, “Türk Ceza Hukukunda Terör Örgütü Suçları ve Terörizm”, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale, 2005.
- Gültaş, Veysel/Güzeldere, Mustafa. 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma ve Silahlı Örgüt Suçları (Açıklamalı/İçtihatlı). Ankara: Bilge Yayınevi, 2018.
- Hafizoğulları, Zeki/Kurşun, Günel, “Türk Ceza Hukukunda Örgütlü Suçluluk”, TBB Dergisi, Sayı:71, 2007, s.25-80.
- İnce, Kadir, “Türk Ceza Hukuku’nda Örgütlü Suçluluk ve Silahlı Terör Örgütü”, ERÜHFD, C:XV, S:1, s.241-269, Erciyes:2020.

- Kaplan, Mahmut, “Karşılaştırmalı Hukukta ve Türk Ceza Hukukunda Anonim Tanıklık”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2011.
- Kavlak, Cihan. Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2011.
- Kitapçıoğlu Yüksel, Tülay, “Terör Suçlarında Anonim Tanıklık”, Ed: Prof. Dr. Adem Sözüer, 7. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali Tebliğler Kitabı, 2017, s.107-118, s.108.
- Kitapçıoğlu Yüksel, Tülay. Özgü Suç, İstanbul:On İki Levha Yayıncılık, 2021.
- Molu, Benan, “İHAM’ın İmret v. Türkiye ile Bakır ve Diğerleri v. Türkiye Kararlarının Özet Çevirisi: TCK’nin 200/7 Maddesi Öngörülebilir Değil” (<https://anayasagundemi.com/2018/07/13/ihamin-imret-v-turkiye-ile-bakir-ve-digerleri-v-turkiye-kararlarinin-ozet-cevirisi-tcknin-220-7-maddesi-ongorulebilir-degil/E.T.:27.03.2022>).
- Osmanoğlu, Bilal/Kıdıl, Fahrettin, “Türk Ceza Hukukunda Terör Örgütü ve Terör Suçu Kavramları Üzerine Bir İnceleme”, D.E.Ü Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan’a Armağan, Cilt:21, s.1141-1177, İzmir:2019.
- Özkaya, Burçin, “Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu”, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2020.
- Özgenç, İzzet. Suç Örgütleri. 12. Bası, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.
- Özgenç, İzzet. Terörle Mücadele Kanunu. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2006.
- Parlar, Ali ve Muzaffer Hatipoğlu. Açıklamalı-Yeni İçtihatlarla 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Yorumu. 4.Cilt, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2008.
- Saldırım, Mustafa/Elmaal Göbekci, Firdes, “Terör Suçları, İnsanlığa Karşı Suçlar ve Soykırım Suçları Konusunda Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, Türkiye Cumhuriyeti Yargıtay Başkanlığı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Kararları Çerçevesinde Türk Mevzuatı ve Yargıtay İçtihatları, Strasburg, 2016.
- Sarıtaş, Erkan, “Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku’nda Organize Suçlara İlişkin Düzenlemeler”, Avrupa Birliği’ne Uyum Sürecinde Türk Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku, I. Kitap, Proje Yöneticisi: Fatih Selami Mahmutoğlu, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul, 2011, s.121-201.
- Sarıtaş, Erkan. Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları (TCK m.220-221). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018.

- Şen, Ersan ve Sefa Eryıldız. Suç Örgütü. 4. Baskı, Ankara:Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Şen, Ersan, “Gizli Tanıklık”, Nevşehir Barosu Dergisi, Yıl:1, Sayı:1, s.273-283, Nevşehir:2014.
- Taştan, Mehmet. Açıklamalı-İçtihatlı Terörle Mücadele Kanunu. Ankara:Adalet Yayınevi, 2009.
- Taştan, Mehmet, “Silahlı Örgüt Kurmak, Yönetmek ve Silahlı Örgüte Üye Olmak Suçu”, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt:3, Sayı:20, s.113-119, Ankara:2008.
- Turinay, Faruk, “Ceza Hukukunda Terör Örgütü Kavramı”, TBB Dergisi, Sayı:116, s.39-84, Ankara:2016.
- Tulay, Muhammed Emre, “Örgüt Üyesi Olmamakla Birlikte Örgüt Adına Suç İşlemek”, Sosyal Bilimler Dergisi/The Journal of Social Science, Yıl:5, Sayı:26, s.1-9. 2018.
- Turgut, Bayram. Ceza Muhakemesinde Tanıkların Korunması. Ankara:Turhan Kitabevi, 2010.
- Yaşar, Osman, Hasan Tahsin Gökcan ve Mustafa Artuç. Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu. Cilt VI, Ankara:Adalet Yayınevi, 2010.
- Yalçın Sancar, Türkan. Çok Failli Suçlar. Ankara:Seçkin Yayınevi, 1998.
- Yenidünya, A. Caner ve Zafer İçer. Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma (TCK m.220, 221). İstanbul:Digesta Yayınevi, 2014.
- Yenisey, Feridun ve Ayşe Nuhuğlu. Ceza Muhakemesi Hukuku. 8. Baskı, Ankara:Seçkin Yayıncılık, 2020.
- Yenisey, Feridun, “Örgüt Suçu, Muhakemesi ve Gizli Tanık”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Köksal Bayraktar’a Armağan, Cilt:1, s.397-420, İstanbul:2010.
- Zengin, Mehmet, “Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçlarının Normatif ve Olgusal Temelleri”, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul, 2020.

İnternet Kaynakları:

<https://sozluk.gov.tr/>

<https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>

<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2014/6548>

<https://anayasagundemi.com/>